

บทที่ 5

รูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและผลการพัฒนา

วิสาหกิจชุมชน.....

การนำเสนอในบทที่ 5 เป็นการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และผลที่เกิดจากการนำรูปแบบไปทดสอบ เพื่อยืนยันว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน รายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และผลที่เกิดจากการนำรูปแบบไปทดสอบ ได้ผลดังนี้

รูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมในแนวคิดทฤษฎีและหลักการต่างๆ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษาข้อมูลสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และนำร่างรูปแบบมาระดมสมอง นำข้อเสนอจากที่ประชุมปรับแก้ไขเป็นรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การสำรวจพื้นที่เป็นการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันโดยชี้แจงวัตถุประสงค์จากนั้นคัดเลือกวิสาหกิจชุมชน ที่มีความพร้อมตามความสมัครใจและยินดีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตลอดกระบวนการ

2. การกำหนดเป้าหมายและจัดทำตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน

3. การประเมินวิสาหกิจชุมชนก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนา แต่ละวิสาหกิจชุมชนตามตัวชี้วัดชี้ให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชน

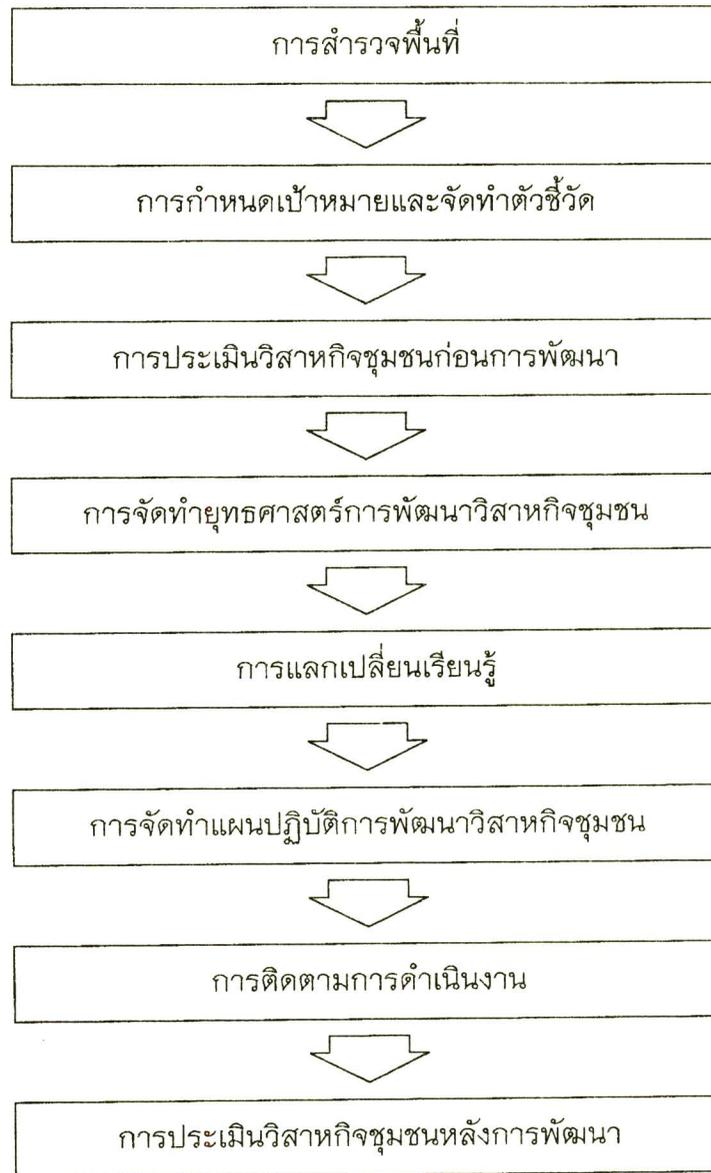
4. การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตนเอง

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแต่ละวิสาหกิจชุมชน

7. การติดตามผลการดำเนินการตามแผน

8. การประเมินวิสาหกิจชุมชนหลังจากดำเนินการพัฒนา เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามตัวชี้วัดความเข้มแข็งเปรียบเทียบกับผลที่เกิดภายหลังการพัฒนา

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของรูปแบบที่นำมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ขั้นตอน วัตถุประสงค์ และกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
1. การกำหนดเป้าหมายและจัดทำองค์ประกอบตัวชี้วัด (ทำในแต่ละกลุ่มจังหวัด)	<p>1) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน</p> <p>2) เพื่อกำหนดองค์ประกอบตัวชี้วัดในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน</p> <p>3) เพื่อจัดทำแบบประเมินผลตามองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน</p>	<p>1) ชี้แจงโครงการโดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ผลการพัฒนาที่เกิดกับสมาชิกกลุ่ม และส่วนรวม โดยการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอนต้องการการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นสำคัญและชี้แจงวัตถุประสงค์การมาในวันนี้ การพูดคุยสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง และสร้างการยอมรับ</p> <p>2) ตั้งคำถามแบบพูดคุยในประเด็น “วิสาหกิจชุมชนของเรามีอะไรที่ดีบ้าง” ให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนช่วยกันตอบ นักวิจัยสรุป โดยใช้แผนผังความคิด (mind map) แล้วนำเสนอ</p> <p>3) แบ่งกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนออกเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 6-8 คนนำเสนอกรณีตัวอย่างโดยฉายวีดีโอเรื่อง กลุ่มเกษตรกรทำนาตะโหนดซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรทำนาที่มีความเข้มแข็ง จากนั้นให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแต่ละกลุ่มระดมสมอง ลงบนกระดาษแผ่นพลิก (flip chart) ในประเด็น “กลุ่มเกษตรกรทำนาตะโหนดมีอะไรบ้างที่ดี” ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ชักถาม</p> <p>4) นำผลที่ได้จาก 2) และ 3) ซึ่งก็คือ ประเด็นย่อยของความเข้มแข็งในด้านต่างๆ มาสรุปเป็นเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละด้าน</p> <p>5) แบ่งกลุ่มออกตามจำนวนเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละด้านโดยนำข้อมูล 2) 3) และ 4) มาพิจารณาร่วม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกและนักวิชาการที่เข้ามาช่วยกันระดมสมองในประเด็น “ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละด้านมีอะไรบ้าง” เขียนลงในกระดาษแผ่นพลิกแต่ละกลุ่ม</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
		<p>นำเสนอโดยกลุ่มอื่นอภิปรายและเพิ่มเติม นักวิจัยสรุปและขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในวันนี้</p> <p>6) เมื่อออกจากพื้นที่นักวิจัยนำผลที่ได้จากแต่ละจังหวัดมาสรุปและจัดทำแบบประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนและนำเสนอที่ประชุมกรมส่งเสริมการเกษตร</p>
<p>2. การประเมินความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนก่อนการพัฒนา(ทำในแต่ละกลุ่ม)</p>	<p>1) เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชน</p> <p>2) เพื่อให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่างๆ</p> <p>3) เพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับรู้ รับทราบและเกิดความตระหนักที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา</p>	<p>1) นักวิจัยทบทวนการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาและชี้แจงวัตถุประสงค์การมาในวันนี้ พุดคุยสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองและสร้างการยอมรับ</p> <p>2) นักวิจัยให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนทำแบบประเมินตามองค์ประกอบตัวชี้วัดโดยอ่านและอธิบายในทุกองค์ประกอบตัวชี้วัดให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนตอบตามความเป็นจริง</p> <p>3) นำผลการประเมินวิสาหกิจชุมชนตามองค์ประกอบตัวชี้วัดมาวิเคราะห์ความถี่ร่วมกับสมาชิกทุกคน</p> <p>4) สรุปผลการประเมินวิสาหกิจชุมชนตามองค์ประกอบตัวชี้วัดให้สมาชิกรับทราบและขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในวันนี้</p>
<p>3. การจัดทำยุทธศาสตร์หรือแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน(ทำในแต่ละจังหวัด)</p>	<p>1) เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน</p> <p>2) กำหนดยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน</p>	<p>1) นักวิจัยทบทวนการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาและชี้แจงวัตถุประสงค์การมาในวันนี้ พุดคุยสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองและสร้างการยอมรับ</p> <p>2) ให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแต่ละวิสาหกิจชุมชน ได้ร่วมกันวิเคราะห์ "สิ่งที่ดี (จุดแข็ง) และสิ่งที่ไม่ดี (จุดอ่อน) ที่พบในวิสาหกิจชุมชนของเรา" และระดมสมองในประเด็น"มีสถานการณ์อะไรและใครบ้างที่เข้ามาแล้วก่อให้เกิด โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของเรา"เขียนลงในกระดาษแผ่นพลิก</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
		<p>3) แล้วย้นำข้อมูลจากการประเมินความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนก่อนการพัฒนา ร่วมกับข้อมูล 2) มาให้สมาชิกในแต่ละวิสาหกิจชุมชนแบ่งกลุ่มกันกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านต่างๆ โดยการระดมสมองเขียนลงในกระดาษแผ่นพลิก</p> <p>4) ให้ตัวแทนแต่ละวิสาหกิจชุมชนนำเสนอ พร้อมให้วิสาหกิจชุมชนอื่นซักถามเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะนำไปพิจารณา ปรับปรุงให้เหมาะสม</p> <p>5) สรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ที่ประชุมรับทราบและขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในวันนี้</p>
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	<p>1) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้ทราบแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน</p> <p>2) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความรู้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และรวมกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือ</p> <p>3) เพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์หรือแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น</p>	<p>1) สอบถามความต้องการในการเรียนรู้</p> <p>2) จัดหาและประสานงานแหล่งเรียนรู้</p> <p>3) นำวิสาหกิจชุมชนเข้าไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามความสนใจ</p> <p>4) ให้ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนแต่ละวิสาหกิจชุมชนเสนอความคิดเห็นว่าจะนำข้อคิดที่ได้ไปพัฒนายุทธศาสตร์วิสาหกิจชุมชนของตนเองอย่างไรบ้าง</p>
5. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน(ทำในแต่ละกลุ่ม)	<p>1) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ของตนเองอย่างรูปธรรม</p> <p>2) เพื่อให้เกิดการประสานแผนงานระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับองค์กรปกครองท้องถิ่น</p>	<p>1) นักวิจัยทบทวนการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาและชี้แจงวัตถุประสงค์การมาในวันนี้ พุดคุยสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง และสร้างการยอมรับ</p> <p>2) ให้สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง (นักวิชาการผู้ มีหน้าที่ส่งเสริมของภาครัฐ ผู้นำชุมชน อบต.) ทบทวน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค พร้อมทั้งยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
		3) ให้สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและนำเสนอให้ที่ประชุมวิสาหกิจชุมชนได้พิจารณาเสนอแนะและปรับปรุง
		4) ให้สมาชิกสรุปแผนปฏิบัติการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านต่างๆ พร้อมผู้รับผิดชอบ และขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วม จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในวันนี้
6. การติดตามการดำเนินงานพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ทำในแต่ละกลุ่ม)	1) เพื่อกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนนั้นได้นำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติ 2) เพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้งแนวทางแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะ	1) มาเยี่ยมกรรมการและตัวแทนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางส่วน ใช้วิธีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ รับฟังการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 2) รับฟังปัญหาและอุปสรรคที่พบและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยการระดมสมอง ว่าเราควรมีการปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติการหรือไม่อย่างไร
7. การประเมินความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนา(ทำในแต่ละกลุ่ม)	1) เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่างๆ ตามองค์ประกอบตัวชี้วัดหลังจากการพัฒนา 2) เพื่อให้ทราบผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 3) เพื่อให้ทราบสภาพของวิสาหกิจชุมชนหลังจากการพัฒนาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาในปีต่อไป	1) นักวิจัยทบทวนการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาและชี้แจงวัตถุประสงค์การมาในวันนี้ พูดคุยสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง 2) นักวิจัยให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนทำแบบประเมินตามองค์ประกอบตัวชี้วัด โดยอ่านและอธิบายในทุกองค์ประกอบตัวชี้วัด ให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนตอบตามความเป็นจริง 3) นำผลการประเมินวิสาหกิจชุมชนตามองค์ประกอบตัวชี้วัดมาวิเคราะห์ความถี่ร่วมกับสมาชิกทุกคน 4) สรุปผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามองค์ประกอบตัวชี้วัด 5) เปรียบเทียบผลการประเมินก่อนและหลังการพัฒนาให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทราบถึงการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
		<p>6) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสรุปผล โดยการระดมสมองในประเด็นต่างๆ ดังนี้</p> <p>“สิ่งที่ได้จากการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน”</p> <p>“ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนา-วิสาหกิจชุมชนที่พบมีอะไรบ้าง” “วิสาหกิจชุมชนของเราจะทำอะไรต่อไป”</p> <p>สรุปทุกเรื่องลงบนแผนที่ความคิดนำเสนอให้สมาชิกทราบและสรุปโดยการถอดขั้นตอนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ได้ดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายให้สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำพื้นที่เพื่อสามารถนำไปพัฒนาต่อไป</p>

ผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เรื่องนี้ เป็นการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปใช้ได้ผลการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนกิจกรรม มีดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและจัดทำองค์ประกอบตัวชี้วัด ได้ผลดังนี้

1.1 เป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทำการศึกษาโดยการระดมสมองจากการสัมมนาแบบมีส่วนร่วม ที่ประชุมประกอบด้วย นักวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำพื้นที่ กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผลการสัมมนาที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งใน 8 ประเด็น ได้แก่

- 1) การพัฒนาด้านกลุ่มและการบริหารกลุ่ม
- 2) การพัฒนาด้านเครือข่าย
- 3) การพัฒนาด้านการเรียนรู้ ภูมิปัญญาและการพัฒนาสมาชิก
- 4) การพัฒนาด้านการตลาด
- 5) การพัฒนาด้านการจัดการเงินทุนของกลุ่ม
- 6) การพัฒนาด้านการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชน
- 7) การพัฒนาด้านกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน
- 8) การพัฒนาด้านกิจกรรมหลักของวิสาหกิจชุมชน

1.2 **องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน** พัฒนาขึ้นมา โดยการระดมสมองจากการสัมมนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งที่ประชุมประกอบด้วย นักวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำพื้นที่ กรรมการ และสมาชิกศูนย์วิสาหกิจชุมชนทั้ง 6 กลุ่มและได้นำ ตัวชี้วัดดังกล่าวเข้าเสนอในที่ประชุมของกรมส่งเสริมการเกษตรในเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ที่ประชุมได้เห็นชอบร่วมกัน รายละเอียดองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน ที่พัฒนาไว้มี 2 ประเด็นหลักคือ **องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชน และ องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชน** องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชนมี 8 องค์ประกอบ 86 ตัวชี้วัด ส่วนองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชนแบ่งตามกิจกรรมหลักของวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษามี 3 ลักษณะได้แก่ ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวมี 3 องค์ประกอบ 27 ตัวชี้วัด ด้านการบริการการท่องเที่ยวมี 7 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัดและด้านการแปรรูปมี 5 องค์ประกอบ 23 ตัวชี้วัด(รายละเอียดแบบประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในภาคผนวก) โดยสรุปสาระสำคัญแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

1.2.1 **องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชน**

1) องค์ประกอบที่ 1 เรื่องกลุ่มและการบริหารกลุ่ม ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 24 ตัวชี้วัด พิจารณาจากคุณลักษณะต่างๆ ของสมาชิก กรรมการ การคัดเลือกประธานและกรรมการ การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ และการบริหารงาน

2) องค์ประกอบที่ 2 เรื่องเครือข่าย ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 8 ตัวชี้วัด พิจารณาจาก การประสานงานกับหน่วยงานราชการ การประสานงานหรือประชุมร่วมระหว่างกลุ่มเครือข่าย การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น การแลกเปลี่ยนสินค้า / วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น และการร่วมมือของคนในชุมชน

3) องค์ประกอบที่ 3 เรื่อง การเรียนรู้ภูมิปัญญาและการพัฒนาสมาชิก ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 7 ตัวชี้วัด พิจารณาจาก การได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนการศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายนอกกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม การทดลองทำด้วยตนเอง การมีผู้รู้ผู้ชำนาญในกลุ่ม และการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

4) องค์ประกอบที่ 4 เรื่องการตลาด ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 14 ตัวชี้วัด พิจารณาจาก แผนการตลาด การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายในและภายนอกชุมชน การประชาสัมพันธ์เหมาะสมและต่อเนื่อง ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาด การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดเพิ่มขึ้น มีตลาด/ลูกค้าประจำ การบันทึกการขายและการให้บริการ ระดับของตลาด การติดตาม ประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ และการปรับปรุงสินค้าและบริการสม่ำเสมอ

5) องค์ประกอบที่ 5 เรื่องการจัดการเงินทุนของกลุ่ม ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 11 ตัวชี้วัด พิจารณาจากคณะกรรมการบริหารกองทุนผู้สนับสนุน / ที่ปรึกษากองทุน ระเบียบ

ข้อบังคับกองทุน การระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน แผนการจัดการเงินทุน(แผนการพัฒนากการผลิต/แผนการเรียนรู้ของสมาชิกและแผนการส่งเสริมการตลาด) การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย จำนวนเงินกองทุนในปีที่ผ่านมา การตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลการเงินแก่สมาชิกและการสรุปและประเมินผลด้านเงินทุนกลุ่ม

6) องค์ประกอบที่ 6 เรื่องการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 5 ตัวชี้วัด พิจารณาจากแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมและงานชุมชน การดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การให้การสนับสนุนต่องานสาธารณประโยชน์และงานชุมชนและการจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) องค์ประกอบที่ 7 เรื่องกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 9 ตัวชี้วัด พิจารณาจากกิจกรรมการเพิ่มรายได้ กิจกรรมการลดรายจ่าย การเก็บออมของสมาชิกโดยกลุ่ม การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตอื่นๆ เรื่องที่เรียนรู้อื่น และการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน

8) องค์ประกอบที่ 8 เรื่องการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 8 ตัวชี้วัด พิจารณาจาก การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ ความโดดเด่นของสินค้าและบริการ การยอมรับของลูกค้า/ผู้บริโภค ความสำเร็จของแผนหรือกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ความพึงพอใจของสมาชิกต่อวิสาหกิจชุมชนและประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากวิสาหกิจชุมชน

1.2.2 องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชน

1) องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 3 องค์ประกอบ พิจารณาจากการทำแปลงพันธุ์มี 13 ตัวชี้วัด เรื่องที่เรียนรู้มี 9 ตัวชี้วัด ทุนบรรจุเมล็ดพันธุ์มี 5 ตัวชี้วัด

2) องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการบริการการท่องเที่ยว ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 7 องค์ประกอบ พิจารณาจากด้านที่พักมี 8 ตัวชี้วัด ด้านอาหารและโภชนาการมี 6 ตัวชี้วัด ด้านความปลอดภัยมี 5 ตัวชี้วัด ด้านการจัดการมี 11ตัวชี้วัด ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวมี 6 ตัวชี้วัด ด้านสภาพแวดล้อมมี 4 ตัวชี้วัดและด้านมูลค่าเพิ่มมี 4 ตัวชี้วัด

3) องค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการแปรรูปอาหาร ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในเรื่องนี้มี 5 องค์ประกอบ พิจารณาจากด้านคุณลักษณะที่ต้องการมี 5 ตัวชี้วัด ด้านสุขลักษณะมี 6 ตัวชี้วัด ด้านการบรรจุมี 2 ตัวชี้วัด ด้านเครื่องหมาย/ฉลากมี 5 ตัวชี้วัด และด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์มี 5 ตัวชี้วัด

2. การประเมินวิสาหกิจชุมชนก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนา โดยการให้สมาชิกแต่ละวิสาหกิจชุมชน ทำการประเมินตามแบบประเมินผลตามตัวชี้วัดที่ได้จัดทำขึ้นในข้อ 1.2 ซึ่งผลการประเมินในแต่ละวิสาหกิจชุมชน ได้ผลดังนี้

2.1 การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนสว่าง และกลุ่มบ้านหนองมะค่าแต้ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ผลการประเมินก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนาดังนี้ (ตารางที่ 5.2-5.3)

2.1.1 กลุ่มบ้านโนนสว่าง การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ของกลุ่มบ้านโนนสว่าง ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 13 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งหมดคือ สมาชิกมีความร่วมมือ/สามัคคี และมีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.00$) เป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.61$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.58$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งหมดดังนี้ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 4.36$) ให้ความสำคัญและมีความคิดเห็นด้านบวก ($\bar{X} = 4.24$) มองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.15$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.09$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ มีการคัดเลือกประธานและกรรมการ และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม มีการจัดบันทึกการประชุม มีการแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ มีการแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ มีการสรุปและประเมินบททวนผลงาน และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การสร้างขวัญกำลังใจ

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่องทุกเดือน วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมือ

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มี

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายในชุมชน โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล และหอกระจายข่าว ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีการบันทึกการขายและการให้บริการระดับตลาดอยู่ในชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ แผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายนอกชุมชน การประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง การกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด การขายรวมกันเป็นกลุ่ม ไม่มีอำนาจต่อรองกับตลาด และไม่มีตลาดและลูกค้าประจำ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน มีระเบียบข้อบังคับกองทุนและมีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิตและการเรียนรู้ของสมาชิก มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านการเงินของกลุ่ม ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ แผนการจัดการเงินทุนในด้านการส่งเสริมการตลาด

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร และการให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต เรียนรู้เรื่องการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การเก็บออม และการแปรรูป/เพิ่มมูลค่า แต่กลุ่มยังขาดการเก็บออมโดยสมาชิก และการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน

8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้ ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.09$) ความโดดเด่นของสินค้า/บริการและการเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 4.00$) การเพิ่มรายได้ การยอมรับของลูกค้าและความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 3.88$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 3.61$) สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.09$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) การทำแปลงพันธุ์ สมาชิกให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำแปลงพันธุ์ของกลุ่ม ดังนี้ พื้นที่แปลงพันธุ์มีความเหมาะสม คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่นำมาขยายมีคุณภาพดี การจัดการแปลงนา ได้แก่ การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยตามระยะเวลา และการควบคุมน้ำในแปลงนามีความเหมาะสม มีการตัดพันธุ์ปน 3 ครั้ง การเก็บเกี่ยวมีความเหมาะสม มีการตากเมล็ดพันธุ์ 3 วัน มีการทำความสะอาดเครื่องนวดก่อนสี และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ มีการตรวจสอบรับรองแปลงพันธุ์และส่งตัวอย่างตรวจสอบ แต่ไม่มีการบันทึกการผลิตเมล็ดพันธุ์

2) เรื่องที่เรียนรู้ กลุ่มมีการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ เตรียมพันธุ์ข้าว การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวผลผลิต การตลาดและการขาย รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน

3) ฤกษ์บรรจุเมล็ดพันธุ์ กลุ่มยังไม่มีฤกษ์บรรจุเมล็ดพันธุ์

2.1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองมะค่าแต้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองมะค่าแต้ โดยการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่มจำนวน 35 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับมากดังนี้ สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ และมีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนกลุ่มที่มีความคิดเห็นค่อนข้างมากคือ สมาชิกมีความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 4.40$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.76$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมากคือ กรรมการให้ความสำคัญและคิดบวก ($\bar{X} = 4.69$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนกลุ่มที่มีความคิดเห็นค่อนข้างมากคือ กรรมการมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.37$) และมีความซื่อสัตย์โปร่งใส ($\bar{X} = 4.31$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ มีการคัดเลือกประธานและกรรมการ 2 ปี/ครั้ง และมีวาระการดำรงตำแหน่ง

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษา ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงาน จากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุม กลุ่ม มีการจัดบันทึกการประชุม แบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ สรรพ และประเมินทบทวนผลงาน และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ ดำเนินการคือ การสร้างขวัญกำลังใจ

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการ ประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย อย่างต่อเนื่องทุกเดือน วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/ วัสดุติดกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญา กับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมือ

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม และมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมี แผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายในและภายนอกชุมชน อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล และหอกระจายข่าว มีการขายรวมกัน เป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเท่าเดิม ระดับ ตลาดอยู่ในชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้า และการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ กำหนดผู้รับผิดชอบด้าน การตลาด ตลาดและลูกค้าประจำ และบันทึกการขายและการให้บริการ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่มกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงิน ทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน ผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน มีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้าน การพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและ ประเมินผลด้านการเงินทุนของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและ กิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร สนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน และจัดสรรรายได้เพื่อ สร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรม อื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย มีการเรียนรู้เรื่องการ

เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การเก็บออม และการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งยังมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการคือ กิจกรรมการเก็บออมโดยสมาชิก และการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต

8) การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ความโดดเด่นของสินค้า/บริการและการยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 4.54$) สำหรับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมากดังนี้ ($\bar{X} = 4.17$) ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.49$) การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 4.26$) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.11$) การเพิ่มรายได้ และความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 4.03$) และ การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.91$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) การทำแปลงพันธุ์ สมาชิกให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำแปลงพันธุ์ของกลุ่มดังนี้ พื้นที่แปลงพันธุ์มีความเหมาะสม คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่นำมาขยายมีคุณภาพดี การจัดการแปลงนา ได้แก่ การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยตามระยะเวลา และการควบคุมน้ำในแปลงนามีความเหมาะสม มีการตัดพันธุ์ปน 3 ครั้ง การเก็บเกี่ยวมีความเหมาะสม มีการตากเมล็ดพันธุ์ 3 วัน มีการทำความสะอาดเครื่องนวดก่อนสี และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ มีการตรวจสอบรับรองแปลงพันธุ์และส่งตัวอย่างตรวจสอบ แต่ไม่มีการบันทึกการผลิตเมล็ดพันธุ์

2) เรื่องที่เรียนรู้เรื่องในกลุ่มเรียนรู้มีดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ เตรียมพันธุ์ข้าว เตรียมดิน ใช้ปุ๋ย ให้น้ำ ตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวผลผลิต การตลาดและการขาย รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน

3) งบประมาณเมล็ดพันธุ์ กลุ่มไม่มีงบประมาณเมล็ดพันธุ์

ตารางที่ 5.2 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)		บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. กลุ่มและการบริหารกลุ่ม				
1.1 สมาชิก				
1.1.1 สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี	4.00	ค่อนข้างมาก	4.40	ค่อนข้างมาก
1.1.2 สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์	3.61	ค่อนข้างมาก	4.57	มาก
1.1.3 สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร	4.00	ค่อนข้างมาก	4.57	มาก
1.1.4 สมาชิกมีความตรงต่อเวลา	3.58	ค่อนข้างมาก	3.94	ค่อนข้างมาก
1.2 กรรมการ				
1.2.1 กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส	4.36	ค่อนข้างมาก	4.31	ค่อนข้างมาก
1.2.2 กรรมการมองการณ์ไกล	4.15	ค่อนข้างมาก	4.37	ค่อนข้างมาก
1.2.3 กรรมการให้ความสำคัญและมีความคิดเห็นด้านบวก	4.24	ค่อนข้างมาก	4.69	มาก
1.2.4 กรรมการมีความตรงต่อเวลา	4.09	ค่อนข้างมาก	4.60	มาก
ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)		บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)	
1.3 กำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ	มี		มี	
1.3.1 การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ	มี		มี	
1.3.2 การคัดเลือกประธานและกรรมการ	มี		มี	
1.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งประธานและกรรมการ	มี 2 ปี/ครั้ง		มี 2 ปี/ครั้ง	
1.4 การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ (บันทึกไว้ชัดเจน)	มี		มี	
1.5 การบริหารงาน	มี		มี	
1.5.1 การศึกษาข้อมูลกลุ่มและวิเคราะห์เพื่อวางแผน	มี		มี	

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
1.5.2 เป้าหมายทิศทางและ วัตถุประสงค์	มี	มี
1.5.3 แผนการดำเนินงาน จากการมีส่วนร่วมของสมาชิก	มี	มี
1.5.4 การถ่ายทอดแผนให้ผู้ ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
1.5.5 การดำเนินกิจกรรม ตามแผน	มี	มี
1.5.6 การสื่อสาร การประชุม กลุ่ม	มี	มี
1.5.7 การจัดบันทึกการ ประชุม	มี	มี
1.5.8 การแบ่งงานให้สมาชิก ร่วมกันทำ	มี	มี
1.5.9 การแบ่งปันจัดสรรผล ประโยชน์ร่วม	มี	มี
1.5.10 การสรุป ประเมิน ทบทวนผลงาน	มี	มี
1.5.11 การนำปัญหาที่พบ ไปปรับปรุงแก้ไข	มี	มี
1.5.12 การสร้างขวัญ กำลังใจ สวัสดิการแก่สมาชิก	ไม่มี	ไม่มี
2. เครือข่าย		
2.1 การประสานงานกับ หน่วยงานราชการ	มี	มี
2.2 การประสานงานระหว่าง กลุ่มเครือข่าย	มี (เกษตร, มสธ)	มี
2.3 การประชุมร่วมกับกลุ่ม เครือข่าย	ต่อเนื่อง (ทุกเดือน)	ต่อเนื่อง
2.4 การวางแผนร่วมกับกลุ่ม เครือข่าย	มี	มี
2.5 กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.6 การแลกเปลี่ยนสินค้า / วัสดุติดกับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.7 การแลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิ ปัญญากับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.8 การร่วมมือของคนในชุมชน	มี	มี

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
3. การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และ การพัฒนาสมาชิก		
3.1 ได้รับความรู้จาก เจ้าหน้าที่รัฐ / เอกชน	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง
3.2 การศึกษาดูงาน	มี	มี
3.3 แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม	ไม่มี	มี
3.4 การทดลองทำด้วยตนเอง	มี 8 คน ร้อยละ 24.2	มี 20 คน ร้อยละ 57.1
3.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม	มี	มี
3.6 การมีผู้รู้ ผู้ชำนาญในกลุ่ม	มี	มี
3.7 การอนุรักษ์สืบทอด ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีที่ เกี่ยวข้อง	มี	มี
4. การตลาด		
4.1 แผนการขายและกำหนด แหล่งลูกค้า	ไม่มี	มี
4.2 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายในชุมชน	มี	มี
4.3 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายนอกชุมชน	ไม่มี	มี
4.4 การประชาสัมพันธ์ เหมาะสมและต่อเนื่อง	ไม่มี	มี
4.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์	บุคคล, หอกระจายข่าว	บุคคล, หอกระจายข่าว
4.6 ผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	ไม่มี	ไม่มี
4.7 การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม	ไม่มี	มี
4.8 อำนาจต่อรองกับตลาด	ไม่มี	มี
4.9 ปริมาณการผลิตสินค้า และการให้บริการสู่ตลาด	เพิ่มขึ้น 31 คน ร้อยละ 93.9	เท่าเดิม
4.10 ตลาด / ลูกค้าประจำ	ไม่มี	ไม่มี
4.11 บันทึกรายการขายและการ ให้บริการ	มี	ไม่มี
4.12 ระดับของตลาด	ในชุมชน 9 คน ร้อยละ 27.3	ในชุมชน
4.13 การติดตาม ประเมินการ จำหน่ายสินค้าและบริการ	มี	มี
4.14 การปรับปรุงสินค้าและ บริการ	สม่ำเสมอ	สม่ำเสมอ

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
5. การจัดการเงินทุนของกลุ่ม	มี	มี
5.1 คณะกรรมการบริหาร กองทุน	มี	มี
5.2 ผู้สนับสนุน	มี	มี
5.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุน	มี	มี
5.4 การระดมทุนและดำเนิน ธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน	มี	มี
5.5 แผนการจัดการเงินทุน		
- ด้านการพัฒนาการผลิต	มี	มี (ปุ๋ย, พันธุ์ข้าว)
- ด้านการเรียนรู้ของสมาชิก	มี	มี
- ด้านการส่งเสริมการตลาด	ไม่มี	มี
5.6 การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย	มี	มี
5.7 จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น ในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
5.8 การตรวจสอบและเปิดเผย ข้อมูลการเงินแก่สมาชิก	มี	มี
5.9 การสรุปและประเมินผล ด้านเงินทุนกลุ่ม	มี	มี
6. การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน		
6.1 แผนงานการพัฒนาอนุรักษ์ ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.2 การดำเนินกิจกรรมด้าน ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.3 การดำเนินงานไม่ทำลาย ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.4 การให้การสนับสนุนต่องาน สาธารณประโยชน์ / งานชุมชน	มี	มี
6.5 การจัดสรรรายได้เพื่อสร้าง สวัสดิการชุมชน	ไม่มี	มี
7. กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจ ชุมชน		
7.1 กิจกรรมการเพิ่มรายได้	มี	มี 30 คนร้อยละ 85.7
7.2 กิจกรรมการลดรายจ่าย	มี	มี
7.3 การเก็บออมของสมาชิก โดยกลุ่ม	ไม่มี	ไม่มี

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)		บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)	
7.4 การแปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลผลิตอื่นๆ	มี		ไม่มี	
7.5 เรื่องที่เรียนรู้อื่นๆ				
- การเพิ่มรายได้	มี		มี 32 คนร้อยละ 91.4	
- การลดรายจ่าย	มี		มี	
- การเก็บออม	มี		มี	
- การแปรรูป / เพิ่มมูลค่า	มี		มี 10 คนร้อยละ 28.6	
7.6 การเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน	ไม่มี		มี	
ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)		บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
8. การประเมินผลลัพธ์ในการ ดำเนินงาน				
8.1 การลดรายจ่าย	3.09	ปานกลาง	3.91	ค่อนข้างมาก
8.2 การเพิ่มรายได้	3.88	ค่อนข้างมาก	4.03	ค่อนข้างมาก
8.3 ความโดดเด่นของสินค้า และบริการ	4.00	ค่อนข้างมาก	4.54	มาก
8.4 การยอมรับของลูกค้า/ ผู้บริโภค	3.88	ค่อนข้างมาก	4.54	มาก
8.5 ความสำเร็จของแผนและ กิจกรรมของวิสาหกิจ	3.61	ค่อนข้างมาก	4.03	ค่อนข้างมาก
8.6 การเพิ่มทักษะความ สามารถของสมาชิก	4.00	ค่อนข้างมาก	4.26	ค่อนข้างมาก
8.7 ความพึงพอใจของสมาชิก ต่อวิสาหกิจชุมชน	3.88	ค่อนข้างมาก	4.49	ค่อนข้างมาก
8.8 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ จากวิสาหกิจชุมชน	4.09	ค่อนข้างมาก	4.11	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.3 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์
ข้าวก่อนการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
1. การทำแปลง		
1.1 พื้นที่แปลงพันธุ์	เหมาะสม	เหมาะสม
1.2 คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่นำมา ขยาย	ดี 27 คนร้อยละ 81.8	ดี
1.3 การจัดการแปลงนา		
1.3.1 การเตรียมดิน	เหมาะสม	เหมาะสม
1.3.2 การใส่ปุ๋ยตรงตาม ระยะเวลา	เหมาะสม	เหมาะสม
1.3.3 การควบคุมน้ำใน แปลงนา	เหมาะสม	เหมาะสม
1.3.4 การตัดพันธุ์ปน	มี 3 ครั้ง	มี
1.3.5 การเก็บเกี่ยว	เหมาะสม	เหมาะสม
1.3.6 การเก็บเมล็ดพันธุ์	มี 3 วัน	มี
1.3.7 การทำความสะอาด เครื่องนวดก่อนสี	มี	มี 3 วัน
1.3.8 การเก็บรักษาเมล็ด พันธุ์	มี	มี
1.3.9 การบันทึกการผลิต เมล็ดพันธุ์	ไม่มี	ไม่มี
13.10 การตรวจสอบ รับรองแปลงพันธุ์	มี	มี
13.11 การส่งตัวอย่าง ตรวจสอบ	มี	มี
2. เรื่องที่เรียนรู้		
2.1 การคัดเลือกพันธุ์	มี	มี
2.2 การเตรียมพันธุ์ข้าว	มี	มี
2.3 การเตรียมดิน	มี	มี
2.4 การใส่ปุ๋ย	มี	มี
2.5 การให้น้ำ	มี	มี
2.6 การตัดพันธุ์ปน	มี	มี
2.7 การเก็บเกี่ยวผลผลิต	มีหรือไม่มี	มีหรือไม่มี
2.8 การตลาดและการขาย	มี	มี
2.9 การปลูกพืชหมุนเวียน	มี	มี

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
3. งบประมาณมูลค่าผลิตภัณฑ์	มี	มี
3.1 มีตราสัญลักษณ์ของกลุ่ม	ไม่มี	ไม่มี
3.2 มีงบประมาณเหมาะสม	ไม่มี	ไม่มี
3.3 มีรายละเอียดวิธีเก็บรักษาวิธีใช้	ไม่มี	ไม่มี
3.4 มีแผ่นป้ายกำกับผลิตภัณฑ์ (ชื่อพันธุ์ ผู้ผลิต แหล่งผลิต)	ไม่มี	ไม่มี
3.5 มีเครื่องหมายผ่านการรับรองผลิตภัณฑ์	ไม่มี	ไม่มี

2.2 การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบุไทรโฮมสเตย์ และกลุ่มบ้านสุขสมบูรณ์ จังหวัดนครราชสีมา ได้ผลการประเมินก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนามีดังนี้ (ตารางที่5.4-5.5)

2.2.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบุไทรโฮมสเตย์ การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านบริการ การท่องเที่ยว ของกลุ่มบ้านบุไทรโฮมสเตย์ ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 14 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนาดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ มีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.00$) และมีความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง คือ เป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.41$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.29$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งหมดดังนี้ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 4.18$) ตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.00$) คิดบวก ($\bar{X} = 3.76$) และมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 3.53$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ แต่ไม่มีการคัดเลือกประธานและกรรมการและวาระการดำรงตำแหน่ง

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจาก

การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม มีการแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ มีการแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน สำหรับในเรื่องการสรุปและประเมินทบทวนผลงานกลุ่มมีการดำเนินงานแต่ยังไม่ชัดเจน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การจัดบันทึกการประชุม และการสร้างขวัญกำลังใจ

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การแลกเปลี่ยนสินค้า/วัสดุติดกับกลุ่มอื่น

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้าแต่ยังไม่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล วิทยูและโทรทัศน์ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด การขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีตลาดและลูกค้าประจำ มีการบันทึกการขายและการให้บริการ ตลาดอยู่ภายนอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน และมีระเบียบข้อบังคับกองทุน (โดยหักเป็นค่าบริหารจัดการ ร้อยละ 10) มีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลการเงินกองทุนของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร ให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน รวมทั้งการจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมและการเรียนรู้ในเรื่อง การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เก็บออมโดยสมาชิก และแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต แต่กลุ่มยังขาดการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน

8) การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้ การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 4.35$) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.06$) การยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 4.00$) ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 3.94$) ความโดดเด่นของสินค้า/บริการและความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 3.71$) สำหรับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.29$) และเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.18$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้าน การบริการการท่องเที่ยว ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านที่พัก กลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งหมดดังนี้ ที่พักสะอาดและสบายตามสภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.18$) อัตราศัยของเจ้าของบ้าน ($\bar{X} = 4.00$) โครงสร้างบ้านและหลังคากันฝนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.88$) อากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ ห้องน้ำและห้องน้ำสะอาด ($\bar{X} = 3.82$) มีการกำจัดแมลง/สิ่งรบกวนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.65$) และภูมิทัศน์ร่มรื่นสวยงาม ($\bar{X} = 3.59$)

2) ด้านอาหารและโภชนาการ กลุ่มมีความคิดเห็นด้านอาหารและโภชนาการ ดังนี้ ภาชนะอาหารสะอาดและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.88$) และการปรุงอาหาร ($\bar{X} = 3.76$) อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพครัวและการปรุงอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง มีวัตถุดิบที่ปรุงอาหารมาจากท้องถิ่น น้ำดื่มสะอาด และมีร้านอาหารในชุมชน

3) ด้านความปลอดภัย กลุ่มมีความเห็นด้วยด้านความปลอดภัยดังนี้ มีการจัดเวรยาม มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุ มีความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีข้อเสนอแนะต่ักเตือนด้านความปลอดภัย และมีการดูแลและซ่อมแซมที่พักให้ปลอดภัยอยู่เสมอ

4) ด้านการจัดการ กลุ่มมีการจัดการดังนี้ มีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบการจองและลงทะเบียน มีรายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการ มีข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวให้เลือก ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเดียว มีการระมัดระวังและป้องกันผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน มีผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น มีความพร้อมในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว มีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการอบรมเรื่องการท่องเที่ยว สำหรับป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ มีแต่ไม่ชัดเจน

5) ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กลุ่มมีกิจกรรมท่องเที่ยวดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน มีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นในชุมชน มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น มีกิจกรรมบันเทิง และมีกิจกรรมฝึกศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

6) ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มมีดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อยู่ใกล้สถานพยาบาล ไพร่ชนีย์ และธนาคาร รวมทั้งคงสภาพ วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม

7) ด้านการเพิ่มมูลค่า ด้านการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มมีดังนี้ มีร้านขายของที่ระลึก มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นและผลิตโดยชุมชน มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน มีโอกาสพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ

2.2.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์ การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัด ความเข้มแข็งด้านการบริการ การท่องเที่ยว ของกลุ่มบ้านสุขสมบูรณ์ ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 5 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้าง มากคือ สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ และมีความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 3.83$) ส่วนกลุ่มมีความ คิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง คือ สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 3.42$) และการตรง ต่อเวลา ($\bar{X} = 3.17$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับค่อนข้าง มากคือ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 4.33$) กรรมการให้ความสำคัญและคิดบวก ($\bar{X} = 3.75$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับปาน กลาง คือ การมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 2.83$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการ กำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ การคัดเลือกประธานและกรรมการ และมีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละ 2 ปี

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อ บังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษา ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจาก การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการ ประชุมกลุ่ม มีการจัดบันทึกการประชุม มีการแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ มีการแบ่งปันจัดสรรผล ประโยชน์ และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน สำหรับในเรื่องการสรุปและประเมินบทวน ผลงานกลุ่มมีการดำเนินงานแต่ยังไม่ชัดเจน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การสร้างขวัญ กำลังใจ

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการ ประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น

แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมือ สำหรับการประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายยังมีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม และมีการอนุรักษ์สืบทอด ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี สำหรับการได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนยังไม่ต่อเนื่อง

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล และวิทยุ มีการขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเท่าเดิม มีบันทึกการขายและการให้บริการ ตลาดอยู่ภายนอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ แผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า การประชาสัมพันธ์ภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง การกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด และการมีตลาดและลูกค้าประจำ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเท่าเดิม มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านเงินทุนของกลุ่มแต่ยังไม่ชัดเจน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ ผู้สนับสนุนที่ปรึกษากองทุน ระเบียบข้อบังคับกองทุน การระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน แผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร และให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย มีการเก็บออมโดยสมาชิก มีการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต มีการเรียนรู้เรื่องลดรายจ่ายและการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งยังมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ การเรียนรู้เรื่อง การเพิ่มรายได้และการเก็บออม

8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้ การยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 4.17$) ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 3.83$) และความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 3.67$) สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม

($\bar{X} = 3.42$) การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิกและประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 3.33$) การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 2.83$) และเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 2.67$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านที่พัก กลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับมาก คือ ทัศนคติของเจ้าของบ้าน ($\bar{X} = 5.00$) สำหรับกลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับค่อนข้างมากดังนี้ โครงสร้างบ้านและหลังคากันฝนมีความเหมาะสม และอากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 4.42$) แสงสว่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.17$) ที่พักสะอาด/สบายตามสภาพชุมชน และห้องน้ำ/ส้วมสะอาด ($\bar{X} = 3.75$) ภูมิทัศน์ร่มรื่นสวยงาม ($\bar{X} = 3.67$) และกำจัดแมลง/สิ่งรบกวนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.50$)

2) ด้านอาหารและโภชนาการ กลุ่มมีความคิดเห็นด้านอาหารและโภชนาการ ดังนี้ ภาวะโภชนาการและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.08$) และการปรุงอาหาร ($\bar{X} = 3.67$) อยู่ในระดับมากสภาพครัวและการปรุงอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.08$) อยู่ในระดับปานกลางมีวัตถุดิบที่ปรุงอาหารมาจากท้องถิ่น น้ำดื่มสะอาด และร้านอาหารในชุมชน

3) ด้านความปลอดภัย กลุ่มมีความคิดเห็นด้านความปลอดภัยดังนี้ มีการจัดเวรยาม มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุ มีความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีข้อแนะนำตักเตือนด้านความปลอดภัย และมีการดูแลและซ่อมแซมที่พักให้ปลอดภัย

4) ด้านการจัดการ กลุ่มมีการจัดการดังนี้ มีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบการจองและลงทะเบียน มีรายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการ มีข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวให้เลือก ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้จากโฮมสเตย์อย่างเดียว มีการระมัดระวังและป้องกันผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน มีผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น มีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการอบรมเรื่องการท่องเที่ยว สำหรับป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ ยังมีไม่เพียงพอและไม่พร้อมในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

5) ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กลุ่มมีกิจกรรมท่องเที่ยวดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน มีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นในชุมชน มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น และมีกิจกรรมบันเทิง แต่ยังไม่มีการฝึกศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

6) ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มมีดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อยู่ใกล้สถานพยาบาล ไพรชณีย์ และธนาคาร รวมทั้งคงสภาพวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม

7) ด้านการเพิ่มมูลค่า ด้านการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มมีดังนี้ มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน และมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ แต่กลุ่มไม่มีร้านขายของที่ระลึก รวมทั้งการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นและผลิตโดยชุมชน

ตารางที่ 5.4 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชนด้านการบริการ การท่องเที่ยว ก่อนการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. กลุ่มและการบริหารกลุ่ม				
1.1 สมาชิก				
1.1.1 สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี	3.71	ค่อนข้างมาก	3.83	ค่อนข้างมาก
1.1.2 สมาชิกเป็นคนที่เสียสละ ซื่อสัตย์	3.41	ปานกลาง	3.83	ค่อนข้างมาก
1.1.3 สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร	4.00	ค่อนข้างมาก	3.42	ปานกลาง
1.1.4 สมาชิกมีความตรงต่อเวลา	3.29	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง
1.2 กรรมการ				
1.2.1 กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส	4.18	ค่อนข้างมาก	4.33	ค่อนข้างมาก
1.2.2 กรรมการมองการณ์ไกล	3.53	ค่อนข้างมาก	2.83	ปานกลาง
1.2.3 กรรมการให้ความสำคัญและมีความคิดเห็นด้านบวก	3.76	ค่อนข้างมาก	3.75	มาก
1.2.4 กรรมการมีความตรงต่อเวลา	4.00	ค่อนข้างมาก	3.58	มาก
ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
1.3 กำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ		มี		มี
1.3.1 การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ		มี		มี
1.3.2 การคัดเลือกประธานและกรรมการ		ไม่มี		มี
1.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งประธานและกรรมการ		มี		มี
1.4 การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ (บันทึกไว้ชัดเจน)		มี		มี
1.5 การบริหารงาน		มี		มี
1.5.1 การศึกษาข้อมูลกลุ่มและวิเคราะห์เพื่อวางแผน		มี		มี

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุญไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
1.5.2 เป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์	มี	มี
1.5.3 แผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก	มี	มี
1.5.4 การถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
1.5.5 การดำเนินกิจกรรมตามแผน	มี	มี
1.5.6 การสื่อสาร การประชุมกลุ่ม	มี	มี
1.5.7 การจัดบันทึกการประชุม	ไม่มี	มี
1.5.8 การแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ	มี	มี
1.5.9 การแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ร่วม	มี	มี
1.5.10 การสรุป ประเมิน ทบทวนผลงาน	มี	มี
1.5.11 การนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข	มี	มี
1.5.12 การสร้างขวัญกำลังใจ สวัสดิการแก่สมาชิก	ไม่มี	ไม่มี
2. เครือข่าย		
2.1 การประสานงานกับหน่วยงานราชการ	มี	มี
2.2 การประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย	มี	มี
2.3 การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	ต่อเนื่อง	ไม่ต่อเนื่อง
2.4 การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	มี	ไม่มี
2.5 กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.6 การแลกเปลี่ยนสินค้า/วัสดุติดกับกลุ่มอื่น	ไม่มี	มี
2.7 การแลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.8 การร่วมมือของคนในชุมชน	มี	มี

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
3. การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก		
3.1 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	ต่อเนื่อง	ไม่ต่อเนื่อง
3.2 การศึกษาดูงาน	มี	มี
3.3 แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม	มี	มี
3.4 การทดลองทำด้วยตนเอง	มี	มี
3.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม	มี	มี
3.6 การมีผู้รู้ ผู้ชำนาญในกลุ่ม	มี	มี
3.7 การอนุรักษ์สืบทอด ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
4. การตลาด		
4.1 แผนการขายและกำหนด แหล่งลูกค้า	มี	ไม่มี
4.2 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายในชุมชน	มี	มี
4.3 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายนอกชุมชน	มี	ไม่มี
4.4 การประชาสัมพันธ์ เหมาะสมและต่อเนื่อง	มี	ไม่มี
4.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์	สิ่งพิมพ์,บุคคล,วิทยุ,TV	บุคคล,วิทยุ
4.6 ผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	มี	ไม่มี
4.7 การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม	มี	มี
4.8 อำนาจต่อรองกับตลาด	มี	มี
4.9 ปริมาณการผลิตสินค้าและ การให้บริการสู่ตลาด	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม
4.10 ตลาด / ลูกค้าประจำ	มี	ไม่มี
4.11 บันที่การขายและการให้ บริการ	มี	มี
4.12 ระดับของตลาด	นอกชุมชน	นอกชุมชน
4.13 การติดตาม ประเมินการ จำหน่ายสินค้าและบริการ	มี	มี
4.14 การปรับปรุงสินค้าและ บริการ	สม่ำเสมอ	สม่ำเสมอ

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
5. การจัดการเงินทุนของกลุ่ม		
5.1 คณะกรรมการบริหาร กองทุน	มี	มี
5.2 ผู้สนับสนุน / ที่ปรึกษา กองทุน	มี	ไม่มี
5.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุน	มี	ไม่มี
5.4 การระดมทุนและดำเนิน ธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน	ธุรกิจเพิ่มเงินกองทุน	ไม่มี
5.5 แผนการจัดการเงินทุน		
- ด้านการพัฒนาการผลิต	มี	ไม่มี
- ด้านการเรียนรู้ของสมาชิก	มี	ไม่มี
- ด้านการส่งเสริมการตลาด	มี	ไม่มี
5.6 การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย	มี	มี
5.7 จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น ในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม
5.8 การตรวจสอบและเปิดเผย ข้อมูลการเงินแก่สมาชิก	มี	มี
5.9 การสรุปและประเมินผล ด้านเงินทุนกลุ่ม	มี	มี (ไม่ชัดเจน)
6. การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน		
6.1 แผนงานการพัฒนาอนุรักษ์ ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.2 การดำเนินกิจกรรมด้าน ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.3 การดำเนินงานไม่ทำลาย ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.4 การให้การสนับสนุนต่อ งานสาธารณประโยชน์ / งานชุมชน	มี	มี
6.5 การจัดสรรรายได้เพื่อ สร้างสวัสดิการชุมชน	มี	ไม่มี
7. กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจ ชุมชน		
7.1 กิจกรรมการเพิ่มรายได้	มี	มี
7.2 กิจกรรมการลดรายจ่าย	มี	มี

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
7.3 การเก็บออมของสมาชิก โดยกลุ่ม	มี		มี	
7.4 การแปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลผลิตอื่นๆ	มี		มี	
7.5 เรื่องที่เรียนรู้อื่นๆ				
- การเพิ่มรายได้	มี		ไม่มี	
- การลดรายจ่าย	มี		มี	
- การเก็บออม	มี		ไม่มี	
- การแปรรูป / เพิ่มมูลค่า	มี		มี	
7.6 การเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน	ไม่มี		มี	
ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
8. การประเมินผลลัพธ์ในการ ดำเนินงาน				
8.1 การลดรายจ่าย	3.29	ปานกลาง	2.83	ปานกลาง
8.2 การเพิ่มรายได้	3.18	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง
8.3 ความโดดเด่นของสินค้า และบริการ	3.71	ค่อนข้างมาก	3.67	ค่อนข้างมาก
8.4 การยอมรับของลูกค้า/ ผู้บริโภค	4.00	ค่อนข้างมาก	4.17	ค่อนข้างมาก
8.5 ความสำเร็จของแผนและ กิจกรรมของวิสาหกิจ	3.71	ค่อนข้างมาก	3.42	ปานกลาง
8.6 การเพิ่มทักษะความ สามารถของสมาชิก	4.35	ค่อนข้างมาก	3.33	ปานกลาง
8.7 ความพึงพอใจของสมาชิก ต่อวิสาหกิจชุมชน	3.94	ค่อนข้างมาก	3.83	ค่อนข้างมาก
8.8 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจาก วิสาหกิจชุมชน	4.06	ค่อนข้างมาก	3.33	ปานกลาง

ตารางที่ 5.5 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชนด้านการบริการ การท่องเที่ยว ก่อนการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านที่พัก				
1.1 โครงสร้างบ้านและหลังคา กันฝนเหมาะสม	3.88	ค่อนข้างมาก	4.42	ค่อนข้างมาก
1.2 อากาศถ่ายเทไม่เหม็นอับ	3.82	ค่อนข้างมาก	4.42	ค่อนข้างมาก
1.3 แสงสว่างเพียงพอ	3.82	ค่อนข้างมาก	4.17	ค่อนข้างมาก
1.4 ที่นอนสะอาดและสบาย ตามสภาพชุมชน	4.18	ค่อนข้างมาก	3.75	ค่อนข้างมาก
1.5 ห้องน้ำและส้วมสะอาด	3.82	ค่อนข้างมาก	3.75	ค่อนข้างมาก
1.6 การกำจัดแมลง/สิ่งรบกวน อยู่เสมอ	3.65	ค่อนข้างมาก	3.50	ค่อนข้างมาก
1.7 ภูมิทัศน์ ที่พักรมรื่นสวยงาม	3.59	ค่อนข้างมาก	3.67	ค่อนข้างมาก
1.8 อธิษาคัยของเจ้าของบ้าน	4.00	ค่อนข้างมาก	5.00	มาก
2. ด้านอาหารและโภชนาการ				
2.1 การปรุงอาหาร	3.76	ค่อนข้างมาก	3.67	ค่อนข้างมาก
2.2 ภาชนะใส่อาหารสะอาด และปลอดภัย	3.88	ค่อนข้างมาก	4.08	ค่อนข้างมาก
2.3 สภาพครัวและอุปกรณ์ ปรุงอาหารสะอาดไม่มีกลิ่น สุขลักษณะ	3.47	ปานกลาง	3.08	ค่อนข้างมาก
ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
2.4 วัสดุดิบที่ปรุงอาหารมา จากท้องถิ่น		มี		มี
2.5 น้ำดื่มที่สะอาด		มี		มี
2.6 ร้านอาหารชุมชน		มี		มี
3. ด้านความปลอดภัย				
3.1 การจัดเวรยาม		มี		มี
3.2 การสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุ		มี		มี
3.3 ความพร้อมด้านการ ปฐมพยาบาลเบื้องต้น		มี		มี
3.4 ข้อเสนอแนะด้าน ความปลอดภัย		มี		มี

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
3.5 การดูแลและซ่อมแซมที่พักให้ปลอดภัย	มี	มี
4. ด้านการจัดการ		
4.1 การกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว	มี	มี
4.2 ระบบการจองและลงทะเบียน	มี	มี
4.3 รายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ	มี	มี
4.4 ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเลือก	มี	มี
4.5 ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้จากโฮมสเตย์อย่างเดียว	มี	มี
4.6 การระมัดระวังและป้องกันผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน	มี	มี
4.7 ผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	มี	มี
4.8 ความพร้อมในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว	มี	ไม่มี
4.9 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	มี	มี
4.10 ป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ	มี	มี
4.11 การอบรมเรื่องการท่องเที่ยว	มี	มี
5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว		
5.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	มี	มี
5.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน	มี	มี
5.3 การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมอื่นในชุมชน	มี	มี
5.4 กิจกรรมต้อนรับตามประเพณีของท้องถิ่น	มี	มี
กิจกรรมบันเทิง	มี	มี
กิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	มี	ไม่มี

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
6. ด้านสภาพแวดล้อม		
6.1 แหล่งท่องเที่ยว	มี	มี
6.2 การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเสมอ	มี	มี
6.3 สถานพยาบาลโปรษณีย์ธนาคารที่อยู่ไม่ไกล	มี	มี
6.4 การคงสภาพเดิมของวัฒนธรรม และประเพณีชุมชน	มี	มี
7. ด้านมูลค่าเพิ่ม		
7.1 ร้านขายของที่ระลึก	มี	ไม่มี
7.2 การผลิตโดยชุมชนและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น	มี	ไม่มี
7.3 การเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน	มี	มี
7.4 โอกาสการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ	มี	มี

2.3 การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการแปรรูปอาหาร ได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรเกษตรกรบ้านจิกสูง เนื่องจากบ้านเกาะกา ยังไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม ดังนั้นจึงไม่มีการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของการแปรรูปอาหารของกลุ่มบ้านเกาะกาจะประเมินเฉพาะองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะสำหรับบ้านจิกสูงได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 10 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้(ตารางที่ 5.6-5.7)

2.3.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านจิกสูง การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการแปรรูปอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านจิกสูง ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 10 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับมากคือสมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 4.77$) และเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.23$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.92$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมาก คือ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 4.77$) และมีความคิดเห็นด้านบวก ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ การตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.31$) และการมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.23$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ และการคัดเลือกประธานและกรรมการ แต่ไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม 1 ครั้ง/เดือน มีการจัดบันทึกการประชุม มีการแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ มีการแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ สรุปและประเมินบททวนผลงาน นำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน และมีการสร้างขวัญกำลังใจสวัสดิการให้แก่สมาชิก

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้าแต่ยังไม่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องโดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล วิทยูและโทรทัศน์ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด การขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีตลาดและลูกค้าประจำ มีการบันทึกการขายและการให้บริการ ระดับตลาดอยู่ในและนอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน และมีระเบียบข้อบังคับกองทุนมีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้าน

การพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านเงินทุนของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร รวมทั้งให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน ส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชนกลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการ

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมและการเรียนรู้ในเรื่อง การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เก็บออมโดยสมาชิก และแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน

8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.69$) และการเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 4.54$) สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้ ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม และความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 4.31$) การยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 4.15$) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.00$) การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.85$) และเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.77$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการแปรรูปอาหาร ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านคุณลักษณะของอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณลักษณะของอาหารดังนี้ คุณลักษณะของอาหารกลุ่มอยู่ในระดับมากคือ อาหารมีกลิ่นหอมไม่เหม็นหืน และเหม็นเปรี้ยว ($\bar{X} = 5.00$) สีธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.92$) และรสชาติกลมกล่อม ($\bar{X} = 4.77$) สำหรับคุณลักษณะของอาหารที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ อาหารมีความชื้นเหมาะสม ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนสิ่งแปลกปลอมไม่พบในอาหาร

2) ด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารดังนี้ องค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารอยู่ในระดับมากคือ การสุขาภิบาล บำรุงรักษา การทำความสะอาดมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.62$) สำหรับองค์ประกอบคุณลักษณะในการประกอบอาหารที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์มีความสะอาดเหมาะสมและเพียงพอ กระบวนการผลิตและสุขลักษณะของผู้ประกอบอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$) อาคารที่ผลิตอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.38$) และสถานที่ตั้งของอาคารที่ผลิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.31$)

3) ด้านภาชนะบรรจุอาหารกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านภาชนะบรรจุอาหารดังนี้ ภาชนะบรรจุมีความสะอาดเหมาะสม ผนึกเรียบร้อยและป้องกันการปนเปื้อน แต่ยังขาดการระบุน้ำหนักสินค้า

4) ด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้า กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้านี้ เครื่องหมาย/ฉลากสินค้ามีชื่อผลิตภัณฑ์ ระบุน้ำหนักสุทธิ ระบุวันเดือน ปี ที่ผลิต และวันหมดอายุ รวมทั้งระบุชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต และตราสินค้า แต่ยังไม่ชัดเจนการระบุปริมาณและวัตถุเจือปนอาหาร

5) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ ใช้ภูมิปัญญาในการผลิต มีการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ มีการรับรองมาตรฐานสินค้าและรักษาคุณภาพวัตถุดิบ

2.3.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะกา การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการแปรรูปอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะกา ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 7 คน ประเมินเฉพาะองค์ประกอบตัวชี้วัดเฉพาะด้านการแปรรูปอาหารได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการแปรรูปอาหาร ได้ผลการประเมินก่อนการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านคุณลักษณะของอาหารกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของอาหารดังนี้ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของอาหารอยู่ในระดับมากคือ รสชาติกลมกล่อม ($\bar{X} = 4.54$) สำหรับองค์ประกอบคุณลักษณะของอาหารที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ อาหารมีกลิ่นหอมไม่เหม็นคาว หืน และเหม็นเปรี้ยว ($\bar{X} = 4.46$) สีธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.31$) และ อาหารมีความชื้นเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนสิ่งแปลกปลอมไม่พบในอาหาร

2) ด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารดังนี้ องค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ การควบคุมกระบวนการผลิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.38$) การสุขาภิบาล บำรุงรักษา การทำความสะอาดมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.31$) เครื่องจักร/อุปกรณ์มีความสะอาดเหมาะสมเพียงพอ และสุขลักษณะของผู้ประกอบอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) อาคารที่ผลิตอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.54$) แต่สถานที่ตั้งของอาคารที่ผลิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.38$) อยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านภาชนะบรรจุอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านภาชนะบรรจุอาหารดังนี้ ภาชนะบรรจุมีความสะอาดเหมาะสม ผนึกเรียบร้อยและป้องกันการปนเปื้อน แต่ยังไม่ชัดเจนการระบุน้ำหนักสินค้า

4) ด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้า กลุ่มมีความเห็นด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้านี้ เครื่องหมาย/ฉลากสินค้ามีชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต และตราสินค้า แต่ยังไม่ชัดเจนการระบุปริมาณและวัตถุเจือปน น้ำหนักสุทธิ วัน เดือน ปี ที่ผลิต และวันหมดอายุ

5) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ ใช้ภูมิปัญญาในการผลิต มีการตรวจสอบคุณภาพ และรักษาคุณภาพวัตถุดิบ แต่ยังไม่ชัดเจนการรับรองมาตรฐานสินค้า

ตารางที่ 5.6 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชนด้านการการแปรรูปอาหารก่อนการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)		บ้านเกาะกา (N=7)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. กลุ่มและการบริหารกลุ่ม				
1.1 สมาชิก				
1.1.1 สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี	4.77	มาก	-	-
1.1.2 สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์	4.54	มาก	-	-
1.1.3 สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร	4.23	ค่อนข้างมาก	-	-
1.1.4 สมาชิกมีความตรงต่อเวลา	3.92	ค่อนข้างมาก	-	-
1.2 กรรมการ				
1.2.1 กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส	4.77	มาก	-	-
1.2.2 กรรมการมองการณ์ไกล	4.23	ค่อนข้างมาก	-	-
1.2.3 กรรมการให้ความสำคัญและมีความคิดเห็นด้านบวก	4.62	มาก	-	-
1.2.4 กรรมการมีความตรงต่อเวลา	4.31	ค่อนข้างมาก	-	-

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
1.3 กำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ	มี	-
1.3.1 การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ	มี	-
1.3.2 การคัดเลือกประธานและกรรมการ	มี	-
1.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งประธานและกรรมการ	ไม่มี	-
1.4 การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ (บันทึกไว้ชัดเจน)	มี	-
1.5 การบริหารงาน		
1.5.1 การศึกษาข้อมูลกลุ่มและวิเคราะห์เพื่อวางแผน	มี	-
1.5.2 เป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์	มี	-
1.5.3 แผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก	มี	-
1.5.4 การถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง	มี	-
1.5.5 การดำเนินกิจกรรมตามแผน	มี	-
1.5.6 การสื่อสาร การประชุมกลุ่ม	มี 1 ครั้ง/เดือน	-
1.5.7 การจัดบันทึกการประชุม	มี	-
1.5.8 การแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ	มี	-
1.5.9 การแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ร่วม	มี	-
1.5.10 การสรุป ประเมิน ทบทวนผลงาน	มี	-
1.5.11 การนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข	มี	-
1.5.12 การสร้างขวัญกำลังใจ สวัสดิการแก่สมาชิก	มี	-

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
2. เครือข่าย		
2.1 การประสานงานกับหน่วยงานราชการ	มี	-
2.2 การประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย	มี	-
2.3 การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	ต่อเนื่อง	-
2.4 การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	มี	-
2.5 กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น	มี	-
2.6 การแลกเปลี่ยนสินค้า / วัตถุประสงค์กับกลุ่มอื่น	มี	-
2.7 การแลกเปลี่ยนความรู้ / ภูมิปัญญา กับกลุ่มอื่น	มี	-
2.8 การร่วมมือของคนในชุมชน	มี	-
3. การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก		
3.1 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	ต่อเนื่อง	-
3.2 การศึกษาดูงาน	มี	-
3.3 แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม	มี	-
3.4 การทดลองทำด้วยตนเอง	มี	-
3.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม	มี	-
3.6 การมีผู้รู้ ผู้ชำนาญในกลุ่ม	มี	-
3.7 การอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้อง	มี	-
4. การตลาด		
4.1 แผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า	มี	-
4.2 การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายในชุมชน	มี	-
4.3 การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายนอกชุมชน	มี	-

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
4.4 การประชาสัมพันธ์ เหมาะสมและต่อเนื่อง	มี	-
4.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์	สิ่งพิมพ์,บุคคล,วิทยุ,tv	-
4.6 ผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	มี	-
4.7 การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม	มี	-
4.8 อำนาจต่อรองกับตลาด	มี	-
4.9 ปริมาณการผลิตสินค้าและ การให้บริการสู่ตลาด	เพิ่มขึ้น	-
4.10 ตลาด / ลูกค้าประจำ	มี	-
4.11 บันทึกรายการขายและการ ให้บริการ	มี	-
4.12 ระดับของตลาด	ในชุมชนและนอกชุมชน	-
4.13 การติดตาม ประเมินการ จำหน่ายสินค้าและบริการ	มี	-
4.14 การปรับปรุงสินค้า และบริการ	สม่ำเสมอ	-
5. การจัดการเงินทุนของกลุ่ม	มี	-
5.1 คณะกรรมการบริหาร กองทุน	มี	-
5.2 ผู้สนับสนุน / ที่ปรึกษา กองทุน	มี	-
5.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุน	มี	-
5.4 การระดมทุนและดำเนิน ธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน	มี	-
5.5 แผนการจัดการเงินทุน		
- ด้านการพัฒนาการผลิต	มี	-
- ด้านการเรียนรู้ของสมาชิก	มี	-
- ด้านการส่งเสริมการตลาด	มี (ไม่ชัดเจน)	-
5.6 การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย	มี	-
5.7 จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น ในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	-
5.8 การตรวจสอบและเปิดเผย ข้อมูลการเงินแก่สมาชิก	มี	-
5.9 การสรุปและประเมินผล ด้านเงินทุนกลุ่ม	มี	-

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน		
6.1 แผนงานการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรฯ	มี	-
6.2 การดำเนินกิจกรรมด้านทรัพยากรฯ	มี	-
6.3 การดำเนินงานไม่ทำลายทรัพยากรฯ	มี	-
6.4 การให้การสนับสนุนต่องานสาธารณประโยชน์ / งานชุมชน	มี	-
6.5 การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน	ไม่มี	-
7. กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน		
7.1 กิจกรรมการเพิ่มรายได้	มี	-
7.2 กิจกรรมการลดรายจ่าย	มี	-
7.3 การเก็บออมของสมาชิกโดยกลุ่ม	มี	-
7.4 การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ	มี	-
7.5 เรื่องที่เรียนรู้อื่นๆ		
- การเพิ่มรายได้	มี	-
- การลดรายจ่าย	มี	-
- การเก็บออม	มี	-
- การแปรรูป / เพิ่มมูลค่า	มี	-
7.6 การเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆในชุมชน	มี	-

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)		บ้านเกาะกา (N=7)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
8. การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน				
8.1 การลดรายจ่าย	3.85	ค่อนข้างมาก	-	-
8.2 การเพิ่มรายได้	3.77	ค่อนข้างมาก	-	-
8.3 ความโดดเด่นของสินค้าและบริการ	4.31	ค่อนข้างมาก	-	-
8.4 การยอมรับของลูกค้า/ผู้บริโภค	4.15	ค่อนข้างมาก	-	-
8.5 ความสำเร็จของแผนและกิจกรรมของวิสาหกิจ	4.31	ค่อนข้างมาก	-	-
8.6 การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก	4.54	มาก	-	-
8.7 ความพึงพอใจของสมาชิกต่อวิสาหกิจชุมชน	4.69	มาก	-	-
8.8 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากวิสาหกิจชุมชน	4.00	ค่อนข้างมาก	-	-

หมายเหตุ - บ้านเกาะกา ยังไม่ได้ก่อตั้งกลุ่มจึงไม่มีการประเมิน

ตารางที่ 5.7 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชนด้านการการแปรรูปอาหารก่อนการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)		บ้านเกาะกา (N=7)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านคุณลักษณะที่ต้องการ				
1.1 สีสตามธรรมชาติ	4.92	มาก	4.31	ค่อนข้างมาก
1.2 กลิ่นหอมไม่เหม็นคาวหืนและเหม็นเปรี้ยว	5.00	มาก	4.46	ค่อนข้างมาก
1.3 รสชาติกลมกล่อม	4.77	มาก	4.54	มาก
1.4 ความชื้นเหมาะสม	3.77	ค่อนข้างมาก	4.15	ค่อนข้างมาก
1.5 สิ่งแปลกปลอม	ไม่มี		ไม่มี	
2. ด้านสุขลักษณะ				
2.1 สถานที่ตั้งของอาคารที่ผลิตเหมาะสม	4.31	ค่อนข้างมาก	3.38	ปานกลาง
2.2 อาคารที่ผลิตออกแบบ/สะอาดเหมาะสม	4.38	ค่อนข้างมาก	3.54	ค่อนข้างมาก
2.3 เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์สะอาดเหมาะสมเพียงพอ	4.46	ค่อนข้างมาก	4.15	ค่อนข้างมาก
2.4 การควบคุมกระบวนการผลิตเหมาะสม	4.46	ค่อนข้างมาก	4.38	ค่อนข้างมาก
2.5 การสุขาภิบาล บำรุงรักษา การทำความสะอาดเหมาะสม	4.62	มาก	4.31	ค่อนข้างมาก
2.6 สุขลักษณะผู้ปฏิบัติงานเหมาะสม	4.46	ค่อนข้างมาก	4.15	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
3. ด้านการบรรจุ		
3.1 ภาชนะบรรจุสะอาด ผนึกเรียบร้อย ป้องกันการปนเปื้อน	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2 น้ำหนักสินค้าเป็นไปตาม ที่ระบุ	ไม่มีการระบุ	ไม่มีการระบุ
4. ด้านเครื่องหมาย/ฉลาก		
4.1 ชื่อผลิตภัณฑ์	มี	มี
4.2 การระบุปริมาณและชนิด วัตถุดิบอาหาร	ไม่มี	ไม่มี
4.3 การระบุน้ำหนักสุทธิ	มี	ไม่มี
4.4 การระบุวัน เดือน ปีที่ผลิต และหมดอายุ	มี	ไม่มี
4.5 การระบุชื่อผู้ผลิต/สถานที่/ ตราสินค้า	มี	มี
5. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์		
5.1 การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่	มี	มี
5.2 การใช้ภูมิปัญญาในการผลิต	มี	มี
5.3 การตรวจสอบคุณภาพ	มี	มี
5.4 การรับรองมาตรฐานสินค้า	มี	ไม่มี
5.5 การรักษาคุณภาพวัตถุดิบ	มี	มี

3. การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เป็นการสัมมนาารวมแยกตามจังหวัด แต่ละจังหวัดประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชน 2 วิสาหกิจชุมชน โดยเริ่มจากการ ำผลการประเมินตามตัวชี้วัด ของแต่ละวิสาหกิจชุมชนมาพิจารณาร่วมกับการวิเคราะห์สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชน โดยวิธีวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของแต่ละวิสาหกิจชุมชน จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำยุทธศาสตร์ หรือแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เมื่อแต่ละวิสาหกิจชุมชนได้ยุทธศาสตร์แล้ว นำเสนอข้อมูลให้ที่ประชุมทราบ เพื่อนำจุดเด่นของแต่ละวิสาหกิจชุมชนมาปรับปรุงยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนตนเอง ผลการดำเนินการได้ผลในแต่ละวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

3.1 จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/อุปสรรค และยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนโนนสว่าง ได้ผลดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง/โอกาส และจุดอ่อน/อุปสรรค ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง /โอกาส	จุดอ่อน /อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำแปลงพันธุ์ข้าวดีขึ้น 2. มีการทำแปลงนาร่วม 3. สมาชิกมีความรู้ในด้านการคัดพันธุ์ปน 4. รู้หลักการพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ดีขึ้น 5. รู้วิธี แนวทางการจัดการกระบวนการผลิต 6. ได้ไปดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น 7. ได้ความรู้จากสำนักงานเกษตรและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 8. มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท 9. รู้วิธีผลิตปุ๋ยชีวภาพ 10. มีพันธุ์ข้าวดีขึ้น ใช้ในหมู่บ้านเพียงพอ 11. เก็บพันธุ์ข้าวไว้ที่เหมาะสม 12. ได้ราคาข้าวที่แพงขึ้น ไม่มีข้าวปน 13. ได้รู้จุดด้อยของกลุ่ม 14. มีความสามัคคีในกลุ่ม 15. สามารถพึ่งพาตนเองได้ 16. มีความร่วมมือกันดีในกลุ่ม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริหารจัดการยังไม่มีดี 2. อยากมีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม 3. สมาชิกไม่ตรงต่อเวลา 4. ยังไม่มีการเชื่อมโยงในวิสาหกิจอื่น ๆ 5. ไม่มีสวัสดิการให้แก่สมาชิก 6. ฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล 7. ปุ๋ยแพง ค่าแรงแพง น้ำมันแพง ค่าไถแพง 8. ไม่มีแหล่งน้ำเพียงพอ 9. มีเงินหมุนเวียนในกลุ่มน้อย 10. อยากมีรถไถและอุปกรณ์ทำนาใช้ในกลุ่ม 11. ขาดผู้ลงเก็บพันธุ์ข้าวของกลุ่ม 12. แผนการตลาดยังไม่มี 13. การประชาสัมพันธ์ภายนอกยังไม่มี 14. อยากมีเครื่องอัดเม็ดทำปุ๋ยเป็นของกลุ่ม 15. ยังไม่มีการรับรองพันธุ์ข้าว 16. อยากขายพันธุ์ข้าวตั้งแต่ต้นปี 17. มีแมลงรบกวน

3.1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวិสาหกิจชุมชนโนนสว่าง ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนา

9 ด้าน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การทำแปลงนารวม (แปลงพันธุ์)	1. การจัดหาที่ส่วนหนึ่งสมาชิกกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เริ่มต้นศูนย์เรียนรู้ร่วมกัน
2. การรับรองพันธุ์	2. การปฏิบัติตามขั้นตอนของการรับรองพันธุ์ (ประสานกับหน่วยงานกรมการเกษตรหรือกรมการข้าวที่รับผิดชอบ)
3. การจดบันทึกการทำนา , การขาย	3. การจดบันทึกเพื่อให้รู้ว่าขั้นตอนของการผลิต (เดือนความจำ) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการตลาดและการผลิต
4. การป้องกันโรคแมลง	4. ผลผลิตดีขึ้นและเพิ่มจำนวนผลิต/ไร่ มีการเตรียมแปลงที่ดี และจัดหาสารไร้แมลง
5. บรรจุภัณฑ์ (ถุง, เครื่องเย็บ, สัตว์ลักษณะศูนย์)	5. ให้มีความเชื่อถือ มั่นใจของผู้บริโภค และเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งผลิต
6. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	6. การมีกฎ ระเบียบในการทำและรณรงค์ เอาผิดกับการใช้สารเคมีต่างๆ ในการใช้อย่างจริงจัง เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
7. แผนงานสิ่งแวดล้อม	7.1 ปลูกไม้ยืนต้นตามหัวไร่ปลายนา 7.2 เรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม 7.3 ป้องกันไฟไหม้ตอฟาง 7.4 ไม่ใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง
8. การเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ	8.1 เชื่อมโยงกับกลุ่มบ้านโนนสว่างกับบ้านหนองมะค่าแต่ให้แข็งแรงกว่านี้ 8.2 ให้มีการประชุมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจอื่นๆ ให้บ่อยขึ้น 8.3 ให้กลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
9. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	9.1 ทำแปลงรวมของกลุ่มให้ดีขึ้น 9.2 ขายพันธุ์ข้าวให้ได้ราคาดีกว่านี้

3.2 จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/อุปสรรค และยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา
 วิสาหกิจชุมชนหนองมะค่าแต้ ได้ผลดังนี้

3.2.1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง/โอกาส และจุดอ่อน/อุปสรรค ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง /โอกาส	จุดอ่อน /อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. ชุมชนพึ่งพาได้ 2. ได้พันธุ์ข้าวที่ดี มีคุณภาพ ได้ราคาดีขึ้น 3. ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ 4. การทำปุ๋ยหมักดี 5. สมาชิกเข้าร่วมประชุมดี เกิดความสามัคคี 6. กรรมการดี มีความรับผิดชอบกันในกลุ่ม 7. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 8. ได้รับเทคโนโลยีใหม่ๆ 9. มีพันธุ์ข้าวที่ดีให้เกษตรกรในชุมชนได้แลกเปลี่ยน 10. มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น 11. มีเงินในกลุ่มเพิ่มขึ้น 12. การทำนาอินทรีย์ แปลงนารวมดี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มีแผนงานด้านสิ่งแวดล้อม 2. ไม่มีการแปรรูปเพิ่มมูลค่า 3. ไม่มีกรรมการด้านการตลาด 4. ไม่มีการสร้างขวัญ กำลังใจ 5. ไม่มีบันทึกการขาย 6. ขาดการบันทึกการทำงาน 7. ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน 8. มีแมลงรบกวนต้นข้าว 9. ขาดเครื่องสูบน้ำระยะฝนทิ้งช่วง 10. ขาดเครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร เช่น รถไถ 11. แหล่งน้ำไม่เพียงพอ 12. ขาดเครื่องเย็บกระสอบ 13. ขาดถุงบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว 14. ขาดเครื่องหมายผ่านการรับรองพันธุ์ข้าว 15. ขาดตราสัญลักษณ์ศูนย์พันธุ์ข้าว 16. ต้นทุนในการไถกลบฟางสูง 17. ขาดเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมใช้ก่อนการชลอขายข้าว 18. ปัญหาการจุดฟางข้าวของเกษตรกรที่ไหม้ลามมาถึงแปลงนารายอื่น

3.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหนองมะค่าแต้ ได้ยุทธศาสตร์การ
พัฒนา 13 ด้าน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การเรียนรู้	1. เราแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไปดูงานในด้านวิสาหกิจชุมชน ทดลองทำด้วยตนเอง เรียนรู้เรื่องการเพิ่มรายได้ และการลดรายจ่ายของครัวเรือน
2. แหล่งเรียนรู้ในกลุ่ม	2. เรามีแปลงพันธุ์ของกลุ่ม เราจะต้องทำโรงปุ๋ยของกลุ่ม เราจะทำน้ำหมักชีวภาพด้วยหอยเชอร์รี่ เราอยากทำพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ อินทรีย์
3. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	3. เราจะทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดรายจ่ายของสมาชิก เราอยากเรียนรู้การทำน้ำยาล้างจาน สบู่เหลว และเครื่องจักรสานขายเป็นสินค้า OTOP ของหมู่บ้าน
4. ความสามารถในการบริหารจัดการ	4. แต่งตั้งกรรมการ
5. การแบ่งหน้าที่กรรมการการตลาด	5. จัดหาข้อมูล มีการประชาสัมพันธ์ หาดตลาดและขาย
6. การสร้างขวัญ กำลังใจ สวัสดิการของสมาชิก	6. มีการรักษาพยาบาลและปันผล – รางวัลผู้ผลิตดีเด่น
7. การประชาสัมพันธ์	7. ประชาสัมพันธ์คนข้างหมู่บ้าน 7.1 เครือข่าย 7.2 รายการวิทยุชุมชน 7.3 หอกระจายข่าว 7.4 ตามหน่วยงานของรัฐ อบต.
8. ลดต้นทุนการผลิต	8. โถกสบตอฟางข้าว ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยคอก ฟีชบารุงดิน ปุ๋ยคอก
9. แหล่งน้ำไม่พอ	9. เจาะบาดาล ขุดบ่อ โดยของบประมาณจาก อบต. / S.M.L. ช่วยเหลือ
10. เครื่องจักรกลของกลุ่ม	10. รถไถ, เครื่องอัดเมล็ดปุ๋ย โดยของบประมาณจาก S.M.L. ช่วยเหลือตัวเองในกลุ่ม
11. ฉางข้าว	11. เราจะหางบประมาณจาก อบต. / S.M.L / หน่วยงานต่างๆ
12. การแปรรูปเพิ่มมูลค่า	12. สีข้าวขายเอง อัดฟางข้าวไว้ให้วัว (ขาย)
13. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	13.1 มีตลาดรับซื้อพันธุ์ข้าวที่แน่นอน 13.2 มีร้านค้าชุมชน

3.3 จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/อุปสรรค และยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์ได้ผลดังนี้

3.3.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน /อุปสรรค ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง /โอกาส	จุดอ่อน /อุปสรรค
1. ธรรมชาติวิวทิวทัศน์สวยงาม อากาศดีมาก	1. ขาดหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน
2. มีจุดชมวิว (ผาเก็บตะวัน)	2. ผู้นำยังไม่เข้าใจด้านประโยชน์จากการท่องเที่ยว
3. มีจุดศึกษาดูงานด้านการเกษตร	3. ไม่มีเครือข่าย/การวางแผนและการประชุมระหว่างเครือข่าย
4. มีแหล่งปลูกผักเมืองหนาว	4. น้ำประปาไหลน้อย
5. มีแหล่งเพาะเห็ดหอม เห็ดโคนญี่ปุ่น	5. ไฟฟ้าแสงสว่างไม่เพียงพอ
6. มีโฮมสเตย์ที่หลากหลาย	6. การจัดการขยะยังไม่ดีพอ
7. มีจักรยานให้เที่ยวชมธรรมชาติ	7. ขาดป้ายบอกทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
8. มีกลุ่มเยาวชน (ช่างน้อย) ไร่บายศรี	8. ป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ ไม่เพียงพอ
9. มีกลุ่มออมทรัพย์หลายกลุ่ม	9. ขาดที่ทำการของกลุ่ม
10. กลุ่มมีความรักและสามัคคีกันดี	10. ยังไม่มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก
11. ปราศจากยาเสพติด ไม่มีโจรผู้ร้าย	11. ไม่มีรายละเอียดข้อมูล กฎระเบียบข้อมูลท่องเที่ยวให้สมาชิกทุกคน
12. มีตลาดชุมชน (ตลาดริมน้ำ)	12. ขาดเงินทุนในการพัฒนาต่อยอด
13. มีอ่างเก็บน้ำที่สวยงาม	13. หอกระจายข่าวใช้ไม่ได้
14. มีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ดี	14. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
15. มีผลไม้ที่หลากหลาย	15. ร้านขายของที่ระลึกไม่มี
16. มีผลผลิตการเกษตรจากป่า เช่น หน่อไม้	16. ผลิตภัณฑ์ของชุมชน (สิ่งประดิษฐ์ที่ระลึก) มีน้อย
	17. ขาดการอบรมการทำอาหารดาว / หวาน

3.3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์ ได้ยุทธศาสตร์การ
พัฒนา 10 ด้าน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	1.1 จัดโปรแกรมเดินป่าให้กับนักท่องเที่ยวชมธรรมชาติ 1.2 จัดการแสดงให้กับนักท่องเที่ยวชม 1.3 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้หลากหลาย 1.4 จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวปลูกป่าคืนธรรมชาติ
2. การจัดการภูมิทัศน์	2.1 ปลูกต้นคุณตามริมถนนให้ดูสวยงาม (พัฒนาภูมิทัศน์โฮมสเตย์) 2.2 จัดสวนสุขภาพของชุมชน (ที่วิ่งออกกำลังกาย แอโรบิก ฯลฯ)
3. สิ่งอำนวยความสะดวก ถนน ชยะ ปู่ ไฟฟ้า ประปา หอกระจายข่าว	3.1 จัดเวรยามให้ความสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์ 3.2 จัดให้มีถังขยะตามจุดต่างๆ 3.3 ทำป้ายบอกทางให้กับนักท่องเที่ยวเป็นระยะ 3.4 ประสานงานของบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. อบจ. สส.
4. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	4.1 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 4.2 พัฒนาบ้านที่พักให้ได้มาตรฐานของโฮมสเตย์ 4.3 พัฒนากลุ่มสมาชิกให้เข้าใจในการต้อนรับ 4.4 พัฒนาความรู้เรื่องการประกอบอาหาร
5. การพัฒนากลุ่ม	5. กลุ่มพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยแนะแนวทาง มีปัญหาช่วยกันแก้ไข ทำบ้านให้สะอาด นำอยู่พร้อมรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา และกลุ่มต้องมีความพร้อมอย่างต่อเนื่อง
6. การพัฒนาผู้นำสมาชิก	6. อยากให้ประชุมกันมากขึ้นอยากให้ผู้นำมีความรับผิดชอบให้มากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมในหมู่บ้านให้มากขึ้น ผู้นำต้องเสียสละมีความอดทน มีความซื่อสัตย์

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
7. การรับทราบข้อมูล กฎระเบียบของสมาชิก	7. ให้มีกฎระเบียบติดไว้ทุกบ้าน และถ้าทรัพย์สินของผู้มาพักอาศัยเจ้าของบ้านต้องมีส่วนร่วมเป็นผู้รับผิดชอบ
8. การพัฒนาอาชีพเกษตรกร	8. ปลุกผักกินเองทุกหลัง โดยเน้นปลุกผักไร้สาร ปลุกผักเมืองหนาวนำไปแปรรูป ปลุกป่าให้เป็นธรรมชาติ ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำเอนไซม์
9. การพัฒนาสินค้าที่ระลึก	9. ของที่ระลึก กระเป๋าใส่ของกลับบ้าน ตุ๊กตา การบูร กล้องกระดาษทิชชู ของฝากของกินที่ใช้ได้นาน แปรรูปน้ำพริกเห็ดหอม กล้วยฉาบ ดองเห็ดหอม เห็ดโคนญี่ปุ่น
10. อื่นๆ ที่อยากทำ	10. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น เช่น ธรรมชาติ

3.4 จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/อุปสรรค และยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนบุไทร ได้ผลดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง/โอกาส และจุดอ่อน/อุปสรรค ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง /โอกาส	จุดอ่อน /อุปสรรค
1. บรรยากาศดี มีดอกไม้ที่สวยงามมี อาชีพหลากหลายและปลอดภัย	1. อยากให้มีต้นไม้ ดอกไม้ริมทางเดิน
2. บ้านพักสะอาด เป็นระเบียบ	2. อยากให้จุดที่น่าสนใจมีการพัฒนา เช่น ฝายน้ำที่อยู่ติดภูเขา
3. มีการตรวจความสะอาดบ้านก่อนลูกค้าเข้า ที่พัก	3. ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน
4. มีตำรวจบ้านดูแลความปลอดภัย	4. ต้นทุนการให้บริการสูง
5. มีรถอู่เต็กนำเที่ยว	5. ต้องเสียภาษีป้ายให้ อบต.
6. มีกิจกรรมการแสดง ได้แก่กลุ่มมดแดงรำวง ชาวบ้านเพื่อเรียกขวัญ	6. โรงเห็ดยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร
7. มีที่ดูหิ่งห้อยตามธรรมชาติ	7. ไม่มีจักรยานเสือภูเขาให้นักท่องเที่ยว
8. เป็นศูนย์เรียนรู้ดูงานของกลุ่มอื่น	8. ไฟทางมีน้อย
9. สมาชิกให้ความร่วมมือดี	9. น้ำประปาไม่ค่อยไหล
10. มีดอกไม้เบญจมาศให้เที่ยวชม	10. ถนนทางเข้าหมู่บ้านไม่ดี
11. มีเห็ดหอมและสวนผลไม้มาก	11. กลางคืนมีแมลงมาก
12. มีความรัก สามัคคีในกลุ่ม “ดาวลูกไก่”	12. หอกระจายชาวดังเกินไป เวลาประชาสัมพันธ์ ไม่เหมาะสม
	13. อยากให้มีถังขยะตามทางทุกหมู่บ้าน

3.4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวिकासกิจชุมชนบู่ไทร ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5

ด้าน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การสร้างเครือข่าย	1.1 หากกลุ่มโฮมสเตย์เพื่อจัดตั้งเครือข่ายเพิ่ม เรียน กิจกรรมร่วมกันกับกลุ่ม 1.2 หากกิจกรรมร่วมกันกับเครือข่ายอื่น 1.3 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันใน เครือข่าย
2. การประสานหน่วยงานสนับสนุนเสริม	2.1 องค์การพัฒนา 2.2 เจ้าหน้าที่เกษตร 2.2 ท.ท.ท. 2.3 อ.บ.ต. 2.3 อ.ค.ส. 2.5 ก.ค.น.
3. การเรียนรู้เรื่องอาชีพเสริม	3.1 จัดอบรม ดูงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้าน อาชีพเสริม 3.2 พัฒนาการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ให้เข้ากับ กลุ่มแม่บ้าน
4. การเรียนรู้เรื่องท่องเที่ยว	4.1 ให้นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวภายใน ท้องถิ่น 4.2 หาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้เพิ่มขึ้น 4.3 ส่งเสริมให้เยาวชนแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ภายในท้องถิ่น
5. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	5.1 ทำกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น จัดเดินป่า ดูกระทิง ดูช้างในป่า ดูนก 5.2 ทำแหล่งท่องเที่ยวชลประทาน 5.3 ทำแปลงปลูกผักไร้สาร

3.5.3 จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/อุปสรรค และยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะกา ได้ผลดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง/โอกาส และจุดอ่อน/อุปสรรค ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง /โอกาส	จุดอ่อน /อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถรวมกลุ่มกันได้ 2. ผู้นำให้การสนับสนุน 3. วัตถุประสงค์ปฐมภ์โดยธรรมชาติ 4. ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านเอง 5. สินค้ามีคุณภาพ 6. ปลาร้าอร่อย และสะอาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยังไม่ได้วางแผนและวางกฎระเบียบ 2. เวลาการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีน้อย 3. ไม่มีสถานที่ทำการของกลุ่ม 4. ขาดอุปกรณ์การผลิต 5. ไม่มีตลาดรองรับสินค้า 6. ไม่มีเครื่องหมายบรรจุภัณฑ์ 7. ขาดเงินทุน 8. ยังไม่มีเครือข่าย 9. ต้องการหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุน 10. อยากให้มีวิทยากรมาให้ความรู้ด้านอื่นๆ บ้าง 11. ยังไม่มีการเรียนรู้และพัฒนาสมาชิก

3.5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะกา ได้
ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การพัฒนากลุ่มผู้นำและสมาชิก	1.1 จัดประชุมสมาชิกเพื่อจัดหาสถานที่ตั้งกลุ่ม 1.2 ชี้แจงสมาชิกเรื่องการรวมกลุ่ม 1.3 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันในกลุ่ม
2. กฎระเบียบของกลุ่ม	2.1 จัดให้มีการประชุมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง 2.2 ชี้แจงสมาชิกเรื่องกฎระเบียบของกลุ่ม
3. การจัดทำแผนการบริหารงาน (ทิศทางการพัฒนากลุ่ม)	3. จัดทำแผนบริหารงานต่าง เช่น แผนการตลาด การผลิต การเรียนรู้ การเงิน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การหาเครือข่ายเพิ่ม
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	4.1 บรรจุภัณฑ์ (ออกแบบให้เหมาะสม) 4.2 มีฉลากให้ชัดเจน 4.3 มี อย. วัน เดือน ปี ที่ผลิต 4.4 ความสะอาด,ความปลอดภัยของผู้บริโภค
5. การจัดการเงินทุน	5.1 จัดหาแหล่งเงินทุน เช่น อบต. หน่วยงาน ราชการต่างๆ 5.2 แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ 5.3 วางแผนการใช้เงินทุน 5.4 แต่งตั้งคนทำบัญชี และผู้ตรวจสอบบัญชี
6. การลดต้นทุนการผลิต	6.1 หาวัตถุดิบในพื้นที่ หรือทำขึ้นเอง 6.2 หาแหล่งวัตถุดิบที่มีราคาถูก และมีคุณภาพดี 6.3 ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน , แลกเปลี่ยนวัตถุดิบ
7. อื่นๆ ที่ต้องการทำ	7.1 สถานที่ยังไม่มี 7.2 ยังไม่มีตลาดรองรับ , เครือข่ายน้อย 7.3 กลุ่มยังไม่มี ความเข้มแข็ง

3.6 จุดแข็ง/โอกาส จุดอ่อน/อุปสรรค และยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านจิกสูง ได้ผลดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง/โอกาส และจุดอ่อน/อุปสรรค ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง /โอกาส	จุดอ่อน /อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มมีส่วนร่วม ได้ถ่ายทอดความรู้ให้คนอื่น ในฐานะศูนย์การเรียนรู้ 2. ภูมิใจที่มีคนมาศึกษาดูงานและรู้จัก บ้านจิกสูงมากขึ้น 3. ได้ไปศึกษาดูงานต่างพื้นที่ 4. มีรายได้เพิ่มขึ้น 5. กลุ่มมีการพัฒนาดีขึ้นเรื่อยๆ 6. คณะกรรมการทำงานกันดี 7. สมาชิกมีความสุขจากการทำงานในกลุ่ม 8. สมาชิกมีความสามัคคี ร่วมมือกันทำงานดี 9. ขายวัตถุดิบในหมู่บ้านได้ 10. มีการกระจายรายได้ให้ชุมชน 11. มีวิทยากรให้คำแนะนำดี 12. ได้ความรู้และได้แลกเปลี่ยนสิ่งใหม่ๆ 13. ภูมิใจที่ได้เป็นกลุ่มที่มีผลงานดีเด่น 14. ภูมิใจที่ได้สืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน (การทำน้ำพริก) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานที่ทำการของกลุ่มคับแคบ 2. ต้นทุนวัตถุดิบแพง ราคาไม่คงที่ กำไรน้อย 3. อยากให้คนรุ่นใหม่มาสืบทอดภูมิปัญญา 4. ขาดอุปกรณ์สำหรับสับปลาร้า 5. ขาดสื่อ / ป้ายประชาสัมพันธ์กลุ่ม 6. ด้านการตลาดยังไม่เป็นที่แพร่หลายมาก 7. อยากพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น 8. หอมและกระเทียมไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน 9. น้ำพริกนรกไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน

3.6.2 ยุทธศาสตร์พัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านจิกสูง ได้
ยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การเรียนรู้	1.1 ต้องการเรียนรู้เรื่องการถนอมอาหารให้กับรักษาไว้ได้นานกว่าเดิมโดยไม่ใช้สารกันบูด 1.2 ต้องการพัฒนาน้ำพริกให้เกิต้น้ำพริกแบบใหม่ๆ เช่นน้ำพริกแกงอัดก้อน ,ผง 1.3 ต้องการเรียนรู้เรื่องมาตรฐานสินค้า, คุณภาพสินค้า โดยศึกษาเรียนรู้กับสาธารณสุขและอุตสาหกรรม 1.4 เรียนรู้เรื่องบัญชี โดยเรียนรู้กับสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 1.5 เรียนรู้เรื่องการจัดตั้งกลุ่ม โดยเรียนรู้กับกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ
2. การเชื่อมโยงเครือข่าย	2.1 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการผลิตและการตลาดกับกลุ่มแม่เฒ่า, เกษากา 2.2 ติดต่อบริษัทพานววางขายน้ำพริกกับร้านป่าแดด (ทางไปเขื่อนขุนด่าน)
3. การค้นหาสืบทอดภูมิปัญญา	3.1 มีการบันทึกขั้นตอนวิธีการผลิตน้ำพริกเพื่อคนรุ่นหลังจะได้ทำเป็น 3.2 เรื่องกระยาสารที่ควรมีการบันทึกขั้นตอนวิธีการผลิตพร้อมกับสอนคนรุ่นหลัง
4. การประชาสัมพันธ์,การผลิตสื่อ	4. แผ่นพับ วิชชุชุมชน แผ่นซีดี บ้าย ปากต่อปาก แผ่นปลิว ออกงานแสดงสินค้า
5. การตลาด	5.1 ส่งที่ร้านศรีสุนีย์ 5.2 ส่งตามร้านค้าในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด 5.3 ฝากรถหาบเร่ 5.4 อยากรได้ตลาดเพิ่ม (ปราจีนบุรี, นครนายก) 5.5 อยากรดูงานเรื่องการตลาด
6. อื่นๆ ที่อยากทำ	6. อยากรให้สมาชิกกลุ่มมีการรวมตัวเกิดขึ้นเร็วๆ

4. แผนปฏิบัติการ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการโดยการจัดประชุมเวทีชาวบ้านในแต่ละวิสาหกิจชุมชน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน อบต. กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ใช้วิธีการระดมสมอง ซึ่งแผนปฏิบัติการที่ได้ในแต่ละวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้

4.1 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนสว่าง

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
การทำแปลงนารวม (แปลงพันธุ์)	ต้องจัดหาที่ส่วนหนึ่งสมาชิกกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เริ่มต้นศูนย์เรียนรู้ร่วมกัน	ทำร่วมกันกับกลุ่ม	ต.ค. - กพ.	ประธาน	/	-
การรับรองพันธุ์	ต้องมาจากการปฏิบัติตามขั้นตอนของการทำ (ประสานกับหน่วยงานกรมการเกษตรหรือกรมการข้าวที่รับผิดชอบ)	กลุ่มสมาชิก	ก.ค.	ประธาน	/	-
การจัดบันทึกการทำนา, การขาย	การจัดบันทึกเพื่อให้รู้ว่าขั้นตอนของการทำ (เดือนความจำ) เพื่อให้ได้มาซึ่งการตลาดและการผลิต	กลุ่มสมาชิกที่เกี่ยวข้อง	เม.ย. เป็นต้นไป	ประธาน	/	กลุ่มภายนอก
การป้องกันโรคแมลง	ให้ผลผลิตดีขึ้นและเพิ่มจำนวนผลิต/ไร่ มีการเตรียมแปลงที่ดี และจัดหาสารไล่แมลง	ร่วมกับสมาชิก	พ.ค.51	ประธาน	/	พัฒนาชุมชน
บรรจุภัณฑ์ (ถุง, เครื่องเย็บ, สัตว์ลักษณะศูนย์)	ให้มีความเชื่อถือ มั่นใจของผู้บริโภค และเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งผลิต	สมาชิกทุกคน	ก.ค.51	ประธาน	/	ทพท.
อื่นๆ ที่ต้องการทำ	อยากให้มีความรู้ระเบียบในการทำและรณรงค์เอาผิดกับการใช้สารเคมีต่างๆ ในการใช้อย่างจริงจัง เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	กลุ่มสมาชิก	พ.ค.51	ประธาน	/	กศน.

4.1 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนสว่าง (ต่อ)

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
แผนงานสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> ปลูกไม้ยืนต้นตามหัวไร่ปลายนา จะเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ป้องกันไฟไหม้ตอพง ไม่ใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง เชื่อมโยงกับกลุ่มบ้านโนนสว่างกับบ้านหนองมะค่าแต่ให้แข็งแรงกว่านี้ 	กลุ่มสมาชิก	พ.ค.51	ประธาน	ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
การเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> ให้มีการประชุมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจอื่นๆ ให้บ่อยขึ้น ให้กลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำแปลงรวมของกลุ่มให้ดีขึ้น ขายพันธุ์ข้าวให้ได้ราคาดีกว่านี้ 	กลุ่มสมาชิก	ฝน พ.ค. 51	ประธาน	/	มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา
อื่นๆ ที่ต้องการทำ		กลุ่มสมาชิก	ปี 51 - 52	ประธาน	/	ป่าชุมชน

4.2 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองมะค่าแต้

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
การเรียนรู้	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม ศึกษานวัตกรรม วิสาหกิจชุมชน ทดลองทำด้วยตนเอง เรียนรู้เรื่องการเพิ่มรายได้ และการลดรายจ่ายของครัวเรือน	กลุ่มสมาชิก	พ.ค.51	ประธาน	/	ประสานภายนอกกับใคร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
แหล่งเรียนรู้ในกลุ่ม	ทำโรงปุ๋ยของกลุ่ม ทำน้ำหมักชีวภาพด้วยหยอ เซอร์รี่ ทำพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ อินทรีรี่	กลุ่มสมาชิก	ต้นฤดูฝน พ.ค.51	ประธาน	/	สวนป่า
อื่นๆ ที่ต้องการทำ	ทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดรายจ่ายของสมาชิก เรียนรู้การทำน้ำยาล้างจาน สบู่เหลว และเครื่องจักสานขายเป็นสินค้า OTOP ของหมู่บ้าน	กลุ่มสมาชิก	ปี 51 – 52	ประธาน	/	ป่าชุมชน
ความสามารถในการบริหารจัดการ	แต่งตั้งกรรมการ	กรรมการ	พ.ค.51	ประธาน	/	อบต.
การแบ่งหน้าที่กรรมการ	จัดหาข้อมูล มีการประชาสัมพันธ์ หาดตลาดและขาย	กรรมการ	พ.ค.51	ประธาน	/	อบต. / อบจ. / ส.ส. ผู้ว่าราชการจังหวัด
การสร้างขวัญ กำลังใจ	มีการรักษาพยาบาลและปันผล - รางวัลผู้ผลิตดีเด่น	กรรมการสมาชิก ร่วมกันทำ	เริ่มได้เลย	ประธาน	/	-

4.2 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองมะค่าแต้ (ต่อ)

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
การประชาสัมพันธ์	ประชาสัมพันธ์คนข้างหมู่บ้าน • เครือข่าย • รายการวิทยุชุมชน • หอกระจายข่าว • ตามหน่วยงานของรัฐ อบต.	กรรมการ	เริ่มได้เลย	ประชาสัมพันธ์	/	-
ลดต้นทุนการผลิต	ไกล่เกลี่ยพ่อฟางข้าว ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยคอก ถั่ว งา ฟืชบำรุงดิน ปุ๋ยคอก	กับสมาชิก	ต้นเดือน พ.ค.51	ประธาน	/	อบต. / อบจ.
แหล่งน้ำไม่พอ	เจาะบาดาล ขุดบ่อ โดยของบประมาณจาก อบต. / S.M.L. ช่วยเหลือ	กรรมการอบต. / S.M.L.	พ.ค.51	ประธาน	/	อบต. / อบจ.
เครื่องจักรกลของกลุ่ม	รถไถ, เครื่องอัดเม็ดปุ๋ย โดยของบประมาณจาก S.M.L. ช่วยเหลือตัวเองในกลุ่ม	กรรมการอบต. / S.M.L.	ต้นเดือน พ.ค.51	ประธาน	/	อบต. / อบจ.
ฉางข้าว	เราจะหางบประมาณจาก อบต. / S.M.L. / หน่วยงานต่างๆ	กรรมการอบต. / S.M.L.	เริ่มได้เลย	ประธาน	/	
การแปรรูปเพิ่มมูลค่า อื่นๆ ที่ต้องการทำ	สีข้าวขายเอง ยัดฟางข้าวไว้ให้วัว (ขาย) - ยอยากมีตลาดรับซื้อพันธุ์ข้าวที่แน่นอน - ยอยากมีร้านค้าชุมชน	สมาชิก กรรมการอบต. / S.M.L.	เริ่มได้เลย	ประธาน ประธาน	/	

4.3 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
แปรรูปกล้วยฉาบ	หากด้วยในชุมชน	10 กก. / สัปดาห์ ทำร่วมกันกับกลุ่ม	ต.ค. - กพ.	ผช.ปชส.	/	-
ปลาร้าชาวกวัง	- ปลาร้า เครื่องเทศ - ปลาสดย่าง - ผสมปรุงรสบรรจุ	5 กก. ทำงานเป็นกลุ่ม	ก.ค.	พี่อด	/	-
สร้างเครือข่าย	- หากกลุ่มเครือข่าย - ติดต่อประสานงาน - ขอความร่วมมือ - ขอความรู้ / อบรมความรู้	กลุ่มที่เกี่ยวข้อง โสมสเดย์กับ กลุ่มปุไทร	เม.ย. เป็นต้นไป	บรรเจิด	/	กลุ่มภายนอก
อบรมอาชีพจักสาน	ประสานงานกับหน่วยงานพัฒนาชุมชน จัดอบรมให้สมาชิก	ร่วมกับสมาชิก	พ.ค.51	- ดอแก้ว - พี่แดง, พี่ออน	/	
อบรมเรื่องการบริการ โสมสเดย์	ประสานงานกับ ททท.จัดอบรมให้กับสมาชิก	สมาชิกทุกคน	ก.ค.51	บรรเจิด	/	ททท.
การทำอาหาร	ประสานกับ กศน. หาผู้รู้ จัดอบรมให้กลุ่มสมาชิก	กลุ่มสมาชิก	พ.ค.51	บรรเจิด และกลุ่ม	/	กศน.

4.3 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์ (ต่อ)

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
การอบรมภาคพิเศษ	ประสานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	กลุ่มสมาชิกและกลุ่มช่างน้อย	พ.ค.51	บึงอร,แดง คอกไม้	/	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ปลูกป่าชุมชนคืนธรรมชาติ	ปลูกป่าร่วมกับนักท่องเที่ยว ขอลำไม้จากสวนป่า	สมาชิกกับนักท่องเที่ยว	ต้นฤดูฝน พ.ค.51	บึงอร	/	สวนป่า
ปลูกต้นคูณ ต้นขี้เหล็ก	ริมนอนข้างทางเข้าหมู่บ้าน ขอต้นคูณร่วมกับปลูก	สมาชิก	ปี 51 – 52	บึงอร	/	ป่าชุมชน
สวนสุขภาพ	ประสาน อบต.ให้จัดสร้าง	1 สถานที่ริมน้ำ	พ.ค.51	บึงอร, สมพร	/	อบต.
พัฒนาสิ่งแวดล้อม	ประสานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง อบต./อบจ. ผู้ว่าราชการจังหวัด	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พ.ค.51	สมจิต	/	อบต. / อบจ. / ส.ส.
พัฒนาบ้านพัก	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีกิจกรรมการตรวจสอบความสะอาดบ้านพัก	สมาชิกร่วมกันทำ	เริ่มได้เลย	บึงอร	/	-
จัดพิมพ์กฎระเบียบ แจกให้สมาชิก	เอกสารระเบียบมาพิมพ์แจกให้แก่สมาชิก รับทราบและถือปฏิบัติทุกคน	สมาชิกร่วมกันทำ	เริ่มได้เลย	บรรเจิด, แดง	/	-

4.4 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านบุโพธิ์ไฮมเสดย์

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
แปรรูปผลไม้	กระท้อน ก้อย มะไฟ	กับสมาชิก	ต้นเดือน พ.ค.51	ลุงช่วย		อบต. / อบจ.
เตาเผาขยะ	ลดมลพิษ	สมาชิก	พ.ค.51	อินทร์		อบต. / อบจ.
เครื่องอบผ้า	หน้าฝนไม่มีแดดตากผ้า	สมาชิก	ต้นเดือน พ.ค.51	สมร		อสม. / อบต. / อบจ.
อีเมลล์ - ส่งแฟกซ์	หน่วยงานของรัฐ	สมาชิก	ปลายเดือน พ.ค.	ทูน		อบต. / อบจ.
พัฒนากิจกรรรม	สร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีเหตุมีผลตามมติที่ประชุม	ประธานและสมาชิก	พ.ค.51	อินทร์กับ สมาชิก		ส.ส. / อสม.
เรียนรู้ ศึกษา ดูงาน	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับศึกษาดูงาน	สมาชิก	พ.ค.51	สมาชิก	/	-
อบรมกลุ่มแม่แต่แดง	ร่วมกับกลุ่มสุขสมบูรณ์	ขวัญสุดา	พ.ค.51	อินทร์	/	เครือข่าย กศน.
ทำถนนเข้าสวนป่า	ถนนลูกรัง จัดหางบประมาณโดยขอ สนับสนุนจาก อบต.	2 ก.ม. กับกลุ่ม สมาชิกประสานกับ	ต้นเดือน พ.ค.51	อินทร์		อบต.
ปรับปรุงภูมิทัศน์	ตัดแต่งต้นไม้ริมคลอง	สมาชิกร่วมกับชุมชน	ปลายเดือน พ.ค.	นายชาย	/	-
ปลูกต้นไม้ริมคลอง	ขุดจากศูนย์ปลูกป่าสาธิต	สมาชิกชุมชนและ นักท่องเที่ยว	ก.ค.51	นายชาย		ป่าไม้

4.4 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านบุไทรโฮมสเตย์ (ต่อ)

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
ปลูกผักเมืองหนาว	ปลูกที่บ้านสมาชิก	สมาชิกทุกคน	ต้นเดือน พ.ค.51	อินทร์		ประสานภายนอกกับใคร ร่วมกันไปซื้อ
ของที่ระลึก	พวงกุญแจ แม่ตมะคำกับไม้มะขาม	สมาชิก	พ.ค.51	พูน		หาซื้อในหมู่บ้าน
เครือข่าย	อบต.ไทยสามัคคี	จัดนักท่องเที่ยวกัก	พ.ค.51	สมาชิก ทุกคน		อบต.
กิจกรรมท่องเที่ยว	ซื้อห้วงยาง	สมาชิก	พ.ค.51	อินทร์		หาเองจากภายนอก
ซื้อจักรยานเสือภูเขา	20 คัน	สมาชิก	พ.ค.51	อินทร์		ส.ส

4.5 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะกา

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
ประชุมสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกฎระเบียบ ซึ่งแจ้งรายละเอียดต่างๆ - แบ่งหน้าที่ให้แต่ละคนรับผิดชอบ - จัดหาสถานที่ - ให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม - จัดหาแหล่งเงินทุน - จัดหาวัสดุอุปกรณ์การผลิต 	สมาชิก	ปลายเดือน พ.ค. 51	ประธาน	/	เกษตรตำบล
ศึกษาความเป็นไปได้ของการแปรรูป	ศึกษาความเป็นไปได้ของปลาเค็ม, ปลาร้าดิบ, ปลาร้าทรงเครื่อง (เงินทุน, การผลิต, การตลาด)	สมาชิก	มิ.ย. - ก.ย.51	รองประธาน	/	อบต., กำนัน
ศึกษาดูงาน	ดูงานการทำน้ำพริกบ้านจิกสูงและฝึกปฏิบัติ	สมาชิกและผู้สนใจ	มิ.ย.51 (2วัน)	เลขา		เกษตรตำบล
พัฒนาบรรจุภัณฑ์กระยาสารท	สกรีนถุงพลาสติกโดยออกแบบให้เหมาะสม ทั้งรูปแบบตัวอักษรและสี	$6 \times 8 = 20,000$ ใบ $7 \times 11 = 10,000$ ใบ ราคารวมประมาณ 60,000 บาท	พ.ค. - มิ.ย. 51	กลุ่มสมาชิก		โครงการ SML. ปลัดประสานฯ ประจำตำบล

4.6 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนจิกสูง

ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเท่าใด / กับใคร	ทำเมื่อไร	ใครรับผิดชอบ	ทรัพยากรที่ใช้	
					ของเรา	ประสานภายนอกกับใคร
ขยายตลาด	ประสานงานกับร้านค้าใหม่เพื่อจำหน่ายสินค้า	- ร้านป่าแดง - ตลาดกลาง อบจ. - เชื้อนขุนด่าน ฯ - คริวมะปรกซ์	พ.ศ. - มิ.ย. 51	สมาชิก ในกลุ่ม	บุคคล ในกลุ่ม	ร้านค้าเป้าหมาย
บันทึกภูมิปัญญาด้าน การผลิตน้ำพริกและ กระยาสารท	รวบรวมภูมิปัญญาจากบันทึกและผลิตเป็นสื่อ	บันทึกภูมิปัญญา 2 ประเภท ได้แก่ ผู้รู้ในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่ม	ปลายเดือน ส.ค. - ต.ค.51	กลุ่มสมาชิก	วัตถุประสงค์ ในกลุ่ม	มสช., เกษตรอำเภอ, อบต., อบจ.
ศึกษาดูงานนำพริก อัดก้อน อบแห้ง พริกแกงผง	ค้นหาแหล่งศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ - อุทยานกรรมอาหาร - มหาวิทยาลัยราชภัฏ	สมาชิกในกลุ่ม	พ.ศ. 51	รศ.สัจจา ผู้ใหญ่ สุรินทร์ สำนักงาน เกษตร อำเภอ	/	มสช., เกษตรอำเภอ
ประชาสัมพันธ์กลุ่ม	แผ่น CD	สมาชิกในกลุ่ม (งบประมาณ 30,000 บาท)	ก.ค. 51	อ.บุญฤทธิ์ กลุ่มสำนัก งานเกษตร อำเภอ	/	มสช., เกษตรอำเภอ, อบต., อบจ.

5. การติดตามการดำเนินงานพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ภายหลังจากวิสาหกิจชุมชนมีแผนปฏิบัติการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของแต่ละวิสาหกิจชุมชนแล้ว จะทิ้งระยะเวลาประมาณ 3 เดือน เพื่อให้สมาชิกได้มีเวลาในการนำแผนไปปฏิบัติ วิธีการติดตามการดำเนินงาน โดยการเข้าไปเยี่ยมวิสาหกิจชุมชนในลักษณะของการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับประธาน กรรมการ สมาชิกบางส่วน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำพื้นที่ ซึ่งผลการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของแต่ละวิสาหกิจชุมชน

6. ผลการประเมินวิสาหกิจชุมชนภายหลังจากการพัฒนา

การประเมินโดยการให้สมาชิกแต่ละวิสาหกิจชุมชนประเมินผลตามแบบประเมินตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ซึ่งผลการประเมินในแต่ละวิสาหกิจชุมชนได้ผลดังนี้ (ตารางที่ 5.8-5.9)

6.1 การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบ้านโนนสว่าง และกลุ่มบ้านหนองมะค่าแต้ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ผลการประเมินหลังดำเนินการพัฒนามีดังนี้

6.1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนสว่าง การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ ของกลุ่มบ้านโนนสว่าง ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 13 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินความเข้มแข็งหลักการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับมากทั้งหมดคือ สมาชิกมีความร่วมมือ/สามัคคี และเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.69$) และมีความขยันหมั่นเพียร และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.54$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมากทั้งหมดดังนี้ กรรมการตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.85$) กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส มองการณ์ไกลและให้ความสำคัญและมีความคิดเห็นด้านบวก ($\bar{X} = 4.62$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ มีการคัดเลือกประธานและกรรมการ 2 ปี/ครั้ง และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วม

ร่วมของสมาชิก ถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม มีการจัดบันทึกการประชุม แบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ สรุปและประเมิน ทบทวนผลงาน นำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน และการสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ทุกเดือน วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมือ

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิกดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและ กำหนดแหล่งลูกค้า การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล และหอกระจายข่าว กำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด การขายรวมกันเป็นกลุ่ม ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีตลาด และลูกค้าประจำ มีการบันทึกการขายและการให้บริการ ระดับตลาดอยู่ในชุมชน มีการติดตามและ ประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ส่วน กิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ อำนาจต่อรองกับตลาด

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่ม ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน มีระเบียบข้อบังคับ กองทุนมีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้านการ พัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและ ประเมินผลด้านการเงินของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานการพัฒนาและดำเนิน กิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากร และจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของ วิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต มีการเรียนรู้เรื่องการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การเก็บออม และการแปรรูป/เพิ่มมูลค่า รวมทั้งการ เชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน แต่กลุ่มยังขาดการเก็บออมโดยสมาชิก

8) การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 4.77$) และความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.54$) สำหรับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 4.38$) ความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 4.31$) การเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.92$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม และประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 3.85$) และการยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 3.77$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลการประเมินความเข้มแข็งหลังการพัฒนา ดังนี้

1) การทำแปลงพันธุ์ สมาชิกให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำแปลงพันธุ์ของกลุ่มดังนี้ พื้นที่แปลงพันธุ์มีความเหมาะสม คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่นำมาขยายมีคุณภาพดี การจัดการแปลงนา ได้แก่ การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยตามระยะเวลา และการควบคุมน้ำในแปลงนามีความเหมาะสม มีการตัดพันธุ์ปน 3 ครั้ง การเก็บเกี่ยวมีความเหมาะสม มีการตากเมล็ดพันธุ์ 3 วัน มีการทำความสะอาดเครื่องนวดก่อนสี และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ มีการบันทึกการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีการตรวจสอบรับรองแปลงพันธุ์และส่งตัวอย่างตรวจสอบ

2) เรื่องที่เรียนรู้ เรื่องที่กลุ่มเรียนรู้มีดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ เตรียมพันธุ์ข้าว เตรียมดิน ใช้ปุ๋ย ให้น้ำ ตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวผลผลิต การตลาดและการขาย รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน

3) งบประมาณเมล็ดพันธุ์ กลุ่มมีงบประมาณเมล็ดพันธุ์ดังนี้ งบประมาณสัญลักษณ์ของศูนย์ งบประมาณเหมาะสม มีรายละเอียดวิธีเก็บรักษา มีแผนป้ายกำกับเมล็ดพันธุ์ และมีเครื่องหมายผ่านการรับรองเมล็ดพันธุ์

6.1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองมะค่าแต่ การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ ของกลุ่มบ้านหนองมะค่าแต่ ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 5 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับมากดังนี้ สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.76$) มีความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 4.71$) และมีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.65$) สมาชิกตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.76$) มีอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมากทั้งหมดคือ กรรมการให้ความสำคัญ/คิดบวก และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.63$) กรรมการมีความซื่อสัตย์โปร่งใส และมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.53$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ มีการคัดเลือกประธานและกรรมการ และมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 2 ปี

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม มีการจัดบันทึกการประชุม มีการแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ มีการแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ มีการสรุปและประเมินทบทวนผลงาน นำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน และการสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ทุกเดือน วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญา กับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมือ

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายในและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล และหอกระจายข่าว มีการกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด มีการขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดเพิ่มขึ้น มีตลาดและลูกค้าประจำ บันทึกการขายและการให้บริการ ระดับตลาดอยู่ในและนอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่ม ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน มีระเบียบข้อบังคับกองทุนมีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านการเงินทุนของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร สนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน และจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย มีการเรียนรู้เรื่องการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย การเก็บออม และการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งยังมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการคือ กิจกรรมการเก็บออมโดยสมาชิก และการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต

8) การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.65$) สำหรับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมากดังนี้ การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก และประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.35$) ความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 4.29$) การลดรายจ่าย ($\bar{X} = 4.06$) การยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 4.00$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 3.94$) และการเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.71$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) การทำแปลงพันธุ์ สมาชิกให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำแปลงพันธุ์ของกลุ่มดังนี้ พื้นที่แปลงพันธุ์ มีความเหมาะสม คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่นำมาขยายมีคุณภาพดี การจัดการแปลงนา ได้แก่ การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยตามระยะเวลา และการควบคุมน้ำในแปลงนามีความเหมาะสม มีการตัดพันธุ์ปน 3 ครั้ง การเก็บเกี่ยวมีความเหมาะสม มีการตากเมล็ดพันธุ์ 3 วัน มีการทำความสะอาดเครื่องนวดก่อนสี และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ มีการบันทึกการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีการตรวจสอบรับรองแปลงพันธุ์และส่งตัวอย่างตรวจสอบ

2) เรื่องที่เรียนรู้ เรื่องที่กลุ่มเรียนรู้มีดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ เตรียมพันธุ์ข้าว เตรียมดิน ใช้ปุ๋ย ให้น้ำ ตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวผลผลิต การตลาดและการขาย รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน

3) งบประมาณเมล็ดพันธุ์ กลุ่มมีงบประมาณเมล็ดพันธุ์ดังนี้ งบประมาณสัญลักษณ์ของศูนย์ บรรจุนเหมาะสม มีรายละเอียดวิธีเก็บรักษา มีแผ่นป้ายกำกับเมล็ดพันธุ์ และมีเครื่องหมายผ่านการรับรองเมล็ดพันธุ์

ตารางที่ 5.8 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหลังการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)		บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. กลุ่มและการบริหารกลุ่ม				
1.1 สมาชิก				
1.1.1 สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี	4.69	มาก	4.71	มาก
1.1.2 สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์	4.69	มาก	4.76	มาก
1.1.3 สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร	4.54	มาก	4.65	มาก
1.1.4 สมาชิกมีความตรงต่อเวลา	4.54	มาก	3.76	ค่อนข้างมาก
1.2 กรรมการ				
1.2.1 กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส	4.62	มาก	4.53	มาก
1.2.2 กรรมการมองการณ์ไกล	4.62	มาก	4.53	มาก
1.2.3 กรรมการให้ความสำคัญ และมีความคิดเห็นด้านบวก	4.62	มาก	4.63	มาก
1.2.4 กรรมการมีความตรงต่อเวลา	4.85	มาก	4.63	มาก

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
1.3 กำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ		
1.3.1 การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ	มี	มี
1.3.2 การคัดเลือกประธานและกรรมการ	มี	มี
1.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งประธานและกรรมการ	มี	มี
1.4 การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ (บันทึกไว้ชัดเจน)	มี	มี
1.5 การบริหารงาน		
1.5.1 การศึกษาข้อมูลกลุ่มและวิเคราะห์เพื่อวางแผน	มี	มี
1.5.2 เป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์	มี	มี
1.5.3 แผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก	มี	มี
1.5.4 การถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
1.5.5 การดำเนินกิจกรรมตามแผน	มี	มี
1.5.6 การสื่อสาร การประชุมกลุ่ม	มี	มี
1.5.7 การจัดบันทึกการประชุม	มี	มี
1.5.8 การแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ	มี	มี
1.5.9 การแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ร่วม	มี	มี
1.5.10 การสรุป ประเมินบทวนผลงาน	มี	มี
1.5.11 การนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข	มี	มี
1.5.12 การสร้างขวัญกำลังใจสวัสดิการแก่สมาชิก	มี	มี

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
2. เครือข่าย		
2.1 การประสานงานกับ หน่วยงานราชการ	มี	มี
2.2 การประสานงานระหว่าง กลุ่มเครือข่าย	มี	มี
2.3 การประชุมร่วมกับกลุ่ม เครือข่าย	มี	มี
2.4 การวางแผนร่วมกับ กลุ่มเครือข่าย	มี	มี
2.5 กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.6 การแลกเปลี่ยนสินค้า/ วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.7 การแลกเปลี่ยนความรู้/ ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.8 การร่วมมือของคนในชุมชน	มี	มี
3. การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการ พัฒนาสมาชิก		
3.1 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ รัฐ/เอกชน	มี	มี
3.2 การศึกษาดูงาน	มี	มี
3.3 แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม	มี	มี
3.4 การทดลองทำด้วยตนเอง	มี	มี
3.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม	มี	มี
3.6 การมีผู้รู้ ผู้ชำนาญในกลุ่ม	มี	มี
3.7 การอนุรักษ์สืบทอด ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
4. การตลาด		
4.1 แผนการขายและกำหนด แหล่งลูกค้า	มี	มี
4.2 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายในชุมชน	มี	มี
4.3 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายนอกชุมชน	มี	มี

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
4.4 การประชาสัมพันธ์เหมาะสมและต่อเนื่อง	มี	มี
4.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์	บุคคล หอกระจายข่าว	บุคคล หอกระจายข่าว
4.6 ผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	มี	มี
4.7 การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม	มี	มี
4.8 อำนาจต่อรองกับตลาด	ไม่มี	มี
4.9 ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาด	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
4.10 ตลาด / ลูกค้าประจำ	มี	มี
4.11 บันทึกรายการขายและการให้บริการ	มี	มี
4.12 ระดับของตลาด	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
4.13 การติดตาม ประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ	มี	มี
4.14 การปรับปรุงสินค้าและบริการ	มี	มี
5. การจัดการเงินทุนของกลุ่ม		
5.1 คณะกรรมการบริหารกองทุน	มี	มี
5.2 ผู้สนับสนุน / ที่ปรึกษากองทุน	มี	มี
5.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุน	มี	มี
5.4 การระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน	มี	มี
5.5 แผนการจัดการเงินทุน	มี	มี
- ด้านการพัฒนาการผลิต	มี	มี
- ด้านการเรียนรู้ของสมาชิก	มี	มี
- ด้านการส่งเสริมการตลาด	มี	มี
5.6 การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย	มี	มี
5.7 จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
5.8 การตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลการเงินแก่สมาชิก	มี	มี
5.9 การสรุปและประเมินผลด้านเงินทุนกลุ่ม	มี	มี

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและชุมชน		
6.1 แผนงานการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร	มี	มี
6.2 การดำเนินกิจกรรมด้านทรัพยากร	มี	มี
6.3 การดำเนินงานไม่ทำลายทรัพยากร	มี	มี
6.4 การให้การสนับสนุนต่องานสาธารณประโยชน์ / งานชุมชน	ไม่มี	มี
6.5 การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน	มี	มี
7. กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน		
7.1 กิจกรรมการเพิ่มรายได้	มี	มี
7.2 กิจกรรมการลดรายจ่าย	มี	มี
7.3 การเก็บออมของสมาชิกโดยกลุ่ม	ไม่มี	ไม่มี
7.4 การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตอื่นๆ	มี	ไม่มี
7.5 เรื่องที่เรียนรู้อื่นๆ		
- การเพิ่มรายได้	มี	มี
- การลดรายจ่าย	มี	มี
- การเก็บออม	มี	มี
- การแปรรูป / เพิ่มมูลค่า	มี	มี
7.6 การเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆในชุมชน	มี	มี

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)		บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
8. การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน				
8.1 การลดรายจ่าย	4.38	ค่อนข้างมาก	4.06	ค่อนข้างมาก
8.2 การเพิ่มรายได้	3.92	ค่อนข้างมาก	3.71	ค่อนข้างมาก
8.3 ความโดดเด่นของสินค้าและบริการ	4.31	ค่อนข้างมาก	4.29	ค่อนข้างมาก
8.4 การยอมรับของลูกค้า/ผู้บริโภค	3.77	ค่อนข้างมาก	4.00	ค่อนข้างมาก
8.5 ความสำเร็จของแผนและกิจกรรมของวิสาหกิจ	3.85	ค่อนข้างมาก	3.94	ค่อนข้างมาก
8.6 การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก	4.77	มาก	4.35	ค่อนข้างมาก
8.7 ความพึงพอใจของสมาชิกต่อวิสาหกิจชุมชน	4.54	มาก	4.65	มาก
8.8 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากวิสาหกิจชุมชน	3.85	ค่อนข้างมาก	4.35	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.9 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหลังการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
1. การทำแปลง		
1.1 พื้นที่แปลงพันธุ์	มี	มี
1.2 คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่นำมาขยาย	มี	มี
1.3 การจัดการแปลงนา	มี	มี
1.3.1 การเตรียมดิน	มี	มี
1.3.2 การใส่ปุ๋ยตรงตามระยะเวลา	มี	มี
1.3.3 การควบคุมน้ำในแปลงนา	มี	มี
1.3.4 การตัดพันธุ์ปน	มี	มี
1.3.5 การเก็บเกี่ยว	มี	มี
1.3.6 ทารเก็บเมล็ดพันธุ์	มี	มี
1.3.7 การทำความสะอาดเครื่องนวดก่อนสี	มี	มี
1.3.8 การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์	มี	มี
1.3.9 การบันทึกการผลิตเมล็ดพันธุ์	มี	มี
1.3.10 การตรวจสอบรับรองแปลงพันธุ์	มี	มี
1.3.11 การส่งตัวอย่างตรวจสอบ	มี	มี
2. เรื่องที่เรียนรู้		
2.1 การคัดเลือกพันธุ์	มี	มี
2.2 การเตรียมพันธุ์ข้าว	มี	มี
2.3 การเตรียมดิน	มี	มี
2.4 การใช้ปุ๋ย	มี	มี
2.5 การให้น้ำ	มี	มี
2.6 การตัดพันธุ์ปน	มี	มี
2.7 การเก็บเกี่ยวผลผลิต	มี	มี
2.8 การตลาดและการขาย	มี	มี
2.9 การปลูกพืชหมุนเวียน	มี	มี

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านโนนสว่าง (N=13)	บ้านหนองมะค่าแต้ (N=35)
3. งบประมาณผลิตพันธุ์		
3.1 มีตราสัญลักษณ์ของศูนย์	มี	มี
3.2 มีงบประมาณเหมาะสม	มี	มี
3.3 มีรายละเอียดวิธีเก็บรักษาวิธีใช้	มี	มี
3.4 มีแผนป้ายกำกับเมล็ดพันธุ์ (ชื่อพันธุ์ ผู้ผลิต แหล่งผลิต)	มี	มี
3.5 มีเครื่องหมายผ่านการรับรองเมล็ดพันธุ์	มี	มี

6.2 การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบุไทรโฮมสเตย์ และกลุ่มบ้านสุขสมบูรณ์ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการประเมินหลังดำเนินการพัฒนามีดังนี้ (ตารางที่ 5.10-5.11)

6.2.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบุไทรโฮมสเตย์ การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการบริการการท่องเที่ยวมีของกลุ่มบุไทรโฮมสเตย์ ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่มจำนวน 14 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือสมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.73$) มีความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 3.71$) และมีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนการตรงต่อเวลาของสมาชิก ($\bar{X} = 3.13$) อยู่ในระดับปานกลาง

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งหมดดังนี้ กรรมการมีความคิดเห็นด้านบวก ($\bar{X} = 4.07$) กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 3.87$) ตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.80$) และมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 3.57$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ การคัดเลือกประธานและกรรมการ และมีวาระการดำรงตำแหน่ง

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่มจัดบันทึกการประชุม แบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ สรุปลงและประเมิน

ทบทวนผลงาน และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ การสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิก

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ การแลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล วิทยุและโทรทัศน์ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด ขยายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีตลาดและลูกค้าประจำ มีการบันทึกการขายและการให้บริการ ตลาดอยู่นอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่มกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน ผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน และระเบียบข้อบังคับกองทุน โดยหักเป็นค่าบริหารจัดการ ร้อยละ 10 มีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านการเงินทุนของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร ให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน รวมทั้งการจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมและการเรียนรู้ในเรื่อง การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เก็บออม โดยสมาชิก และแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต และมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน

8) การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้ ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.07$) การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 3.93$) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 3.71$) และการยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 3.67$) สำหรับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ การเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.46$) ลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.31$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 3.17$) และความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 3.15$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านที่พัก กลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับค่อนข้างมากดังนี้ แสงสว่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.29$) อธิษาศัยของเจ้าของบ้าน ($\bar{X} = 4.14$) โครงสร้างบ้านและหลังคากันฝนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.00$) อากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 3.77$) ที่พักสะอาดและสบายตามสภาพชุมชนและห้องน้ำ/ส้วมสะอาด ($\bar{X} = 3.57$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับปานกลางคือ การกำจัดแมลง/สิ่งรบกวนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.47$) และภูมิทัศน์ร่มรื่นสวยงาม ($\bar{X} = 3.36$)

2) ด้านอาหารและโภชนาการ กลุ่มมีความคิดเห็นด้านอาหารและโภชนาการดังนี้ ภาชนะอาหารสะอาดและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.93$) การปรุงอาหาร ($\bar{X} = 3.71$) สภาพครัวและการปรุงอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.47$) ใช้วัตถุดิบที่ปรุงอาหารมาจากท้องถิ่น น้ำดื่มสะอาด และร้านอาหารชุมชน

3) ด้านความปลอดภัย กลุ่มมีความปลอดภัยดังนี้ มีการจัดเวรยาม มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุ มีความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีข้อแนะนำตักเตือนด้านความปลอดภัย และมีการดูแลและซ่อมแซมที่พักให้ปลอดภัย

4) ด้านการจัดการ กลุ่มมีการจัดการดังนี้ มีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบการจองและลงทะเบียน มีรายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการ มีข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวให้เลือก ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้จากโฮมสเตย์อย่างเดียว มีการระมัดระวังและป้องกันผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน มีผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น มีความพร้อมในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ และมีการอบรมเรื่องการท่องเที่ยว

5) ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กลุ่มมีกิจกรรมท่องเที่ยวดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน มีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นในชุมชน มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น มีกิจกรรมบันเทิง และมีกิจกรรมฝึกศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

6) ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มมีดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อยู่ใกล้สถานพยาบาล ไพรศณีย์ และธนาคาร รวมทั้งคงสภาพวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม

7) ด้านการเพิ่มมูลค่า ด้านการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มมีดังนี้ มีร้านขายของที่ระลึก มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และผลิตโดยชุมชน มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ

6.2.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์ การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการบริการการท่องเที่ยว ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสุขสมบูรณ์ ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 5 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับมากคือ สมาชิกมีความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 5.00$) สำหรับกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ และขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.40$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมากคือ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ กรรมการให้ความสำคัญและคิดบวก ($\bar{X} = 4.40$) ตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.22$) และมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.20$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ การคัดเลือกประธานและกรรมการ และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับได้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม การจัดบันทึกการประชุม แบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน สำหรับในเรื่องการสรุปและประเมินบทวนผลงานกลุ่มมีการดำเนินงานแต่ยังไม่ชัดเจน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การสร้างขวัญกำลังใจ

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และคนในชุมชนให้ความร่วมมือ

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายใน

กลุ่ม และมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี สำหรับการได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนยังมีการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า ประชาสัมพันธ์ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล และวิทยุ กำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด มีการขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีตลาดและลูกค้าประจำ มีบันทึกการขายและการให้บริการ ตลาดอยู่นอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน ผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน ระเบียบข้อบังคับกองทุน การระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน แผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านการเงินของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและดำเนินกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร และให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการคือ การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมเพิ่มรายได้ การเก็บออมโดยสมาชิก มีการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต มีการเรียนรู้เรื่องเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การเก็บออมและการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งยังมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการคือ การลดรายจ่าย

8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.86$) สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีดังนี้ การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก และความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 4.14$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 3.86$) การยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 3.71$) และการลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.57$) ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ การเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.43$) และประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 3.14$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านที่พัก กลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับมากคือ ที่พักสะอาดและสบายตามสภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.86$) และแสงสว่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.71$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านที่พักอยู่ในระดับค่อนข้างมากดังนี้ ทัศนียภาพของเจ้าของบ้าน และห้องน้ำ/ส้วมสะอาด ($\bar{X} = 4.43$) อากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 4.29$) โครงสร้างบ้านและหลังคากันฝนมีความเหมาะสม และภูมิทัศน์ร่มรื่นสวยงาม ($\bar{X} = 4.00$) และการกำจัดแมลง/สิ่งรบกวนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.71$)

2) ด้านอาหารและโภชนาการ กลุ่มมีความคิดเห็นด้านอาหารและโภชนาการดังนี้ ภาชนะอาหารสะอาดและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.57$) การปรุงอาหาร ($\bar{X} = 4.00$) สภาพครัวและการปรุงอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.86$) ใช้วัตถุดิบที่ปรุงอาหารมาจากท้องถิ่น น้ำดื่มสะอาด และร้านอาหารชุมชน

3) ด้านความปลอดภัยกลุ่มมีความปลอดภัยดังนี้ มีการจัดเวรยาม มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุ มีความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีข้อแนะนำตักเตือนด้านความปลอดภัย และมีการดูแลและซ่อมแซมที่พักให้ปลอดภัย

4) ด้านการจัดการ กลุ่มมีการจัดการดังนี้ มีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบการจองและลงทะเบียน มีรายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการ มีข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวให้เลือก ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้จากโฮมสเตย์อย่างเดียว มีการระมัดระวังและป้องกันผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน มีผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น มีความพร้อมในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ และมีการอบรมเรื่องการท่องเที่ยว

5) ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กลุ่มมีกิจกรรมท่องเที่ยวดังนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน มีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นในชุมชน มีกิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น มีกิจกรรมบันเทิง และมีกิจกรรมฝึกศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

6) ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มมีดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อยู่ใกล้สถานพยาบาล ไปรษณีย์ และธนาคาร รวมทั้งคงสภาพวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม

7) ด้านการเพิ่มมูลค่า ด้านการเพิ่มมูลค่าของกลุ่มมีดังนี้ มีร้านขายของที่ระลึก มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และผลิตโดยชุมชน มีการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ

ตารางที่ 5.10 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักวิสาหกิจชุมชนด้านการบริการการท่องเที่ยวหลังการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. กลุ่มและการบริหารกลุ่ม				
1.1 สมาชิก				
1.1.1 สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี	3.71	ค่อนข้างมาก	5.00	มาก
1.1.2 สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์	3.73	ค่อนข้างมาก	4.40	ค่อนข้างมาก
1.1.3 สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร	3.53	ค่อนข้างมาก	4.40	ค่อนข้างมาก
1.1.4 สมาชิกมีความตรงต่อเวลา	3.13	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง
1.2 กรรมการ				
1.2.1 กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส	3.87	ค่อนข้างมาก	4.60	มาก
1.2.2 กรรมการมองการณ์ไกล	3.57	ค่อนข้างมาก	4.20	ค่อนข้างมาก
1.2.3 กรรมการให้ความสำคัญ และมีความคิดเห็นด้านบวก	4.07	ค่อนข้างมาก	4.40	ค่อนข้างมาก
1.2.4 กรรมการมีความตรงต่อเวลา	3.20	ปานกลาง	4.22	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
1.3 กำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ		
1.3.1 การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ	มี	มี
1.3.2 การคัดเลือกประธานและกรรมการ	มี	มี
1.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งประธานและกรรมการ	มี	มี
1.4 การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ (บันทึกไว้ชัดเจน)	มี	มี
1.5 การบริหารงาน		
1.5.1 การศึกษาข้อมูลกลุ่มและวิเคราะห์เพื่อวางแผน	มี	มี
1.5.2 เป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์	มี	มี
1.5.3 แผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก	มี	มี
1.5.4 การถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
1.5.5 การดำเนินกิจกรรมตามแผน	มี	มี
1.5.6 การสื่อสารการประชุมกลุ่ม	มี	มี
1.5.7 การจัดบันทึกการประชุม	มี	มี
1.5.8 การแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ	มี	มี
1.5.9 การแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ร่วม	มี	มี
1.5.10 การสรุป ประเมิน ทบทวนผลงาน	มี	มี
1.5.11 การนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข	มี	มี
1.5.12 การสร้างขวัญกำลังใจสวัสดิการแก่สมาชิก	ไม่มี	ไม่มี

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
2. เครือข่าย		
2.1 การประสานงานกับหน่วยงานราชการ	มี	มี
2.2 การประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย	มี	มี
2.3 การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	มี	มี
2.4 การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	มี	มี
2.5 กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.6 การแลกเปลี่ยนสินค้า/วัสดุติดกับกลุ่มอื่น	ไม่มี	ไม่มี
2.7 การแลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น	มี	มี
2.8 การร่วมมือของคนในชุมชน	มี	มี
3. การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก		
3.1 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	มี	ไม่ต่อเนื่อง
3.2 การศึกษาดูงาน	มี	มี
3.3 แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม	มี	มี
3.4 การทดลองทำด้วยตนเอง	มี	มี
3.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม	มี	มี
3.6 การมีผู้รู้ ผู้ชำนาญในกลุ่ม	มี	มี
3.7 การอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
4. การตลาด		
4.1 แผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า	มี	มี
4.2 การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายในชุมชน	มี	มี
4.3 การประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการภายนอกชุมชน	มี	มี

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุญไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
4.4 การประชาสัมพันธ์เหมาะสมและต่อเนื่อง	มี	มี
4.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์	มี	มี
4.6 ผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	มี	มี
4.7 การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม	มี	มี
4.8 อำนาจต่อรองกับตลาด	มี	มี
4.9 ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาด	มีเพิ่มขึ้น	มีเพิ่มขึ้น
4.10 ตลาด / ลูกค้าประจำ	มี	มี
4.11 บันทึกการขายและการให้บริการ	มี	มี
4.12 ระดับของตลาด	นอกชุมชน	นอกชุมชน
4.13 การติดตาม ประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ	มี	มี
4.14 การปรับปรุงสินค้าและบริการ	มี	มี
5. การจัดการเงินทุนของกลุ่ม		
5.1 คณะกรรมการบริหารกองทุน	มี	มี
5.2 ผู้สนับสนุน / ที่ปรึกษากองทุน	มี	มี
5.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุน	มี	มี
5.4 แผนการจัดการเงินทุน		
- ด้านการพัฒนาการผลิต	มี	มี
- ด้านการเรียนรู้ของสมาชิก	มี	มี
- ด้านการส่งเสริมการตลาด	มี	มี
5.5 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	มี	มี
5.6 จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
5.7 การตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลการเงินแก่สมาชิก	มี	มี
5.8 การสรุปและประเมินผลด้านเงินทุนกลุ่ม	มี	มี

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุญไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน		
6.1 แผนงานการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.2 การดำเนินกิจกรรมด้านทรัพยากรฯ	มี	มี
6.3 การดำเนินงานไม่ทำลายทรัพยากรฯ	มี	มี
6.4 การให้การสนับสนุนต่องานสาธารณประโยชน์ / งานชุมชน	มี	มี
6.5 การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน	มี	ไม่มี
7. กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน		
7.1 กิจกรรมการเพิ่มรายได้	มี	มี
7.2 กิจกรรมการลดรายจ่าย	มี	ไม่มี
7.3 การเก็บออมของสมาชิกโดยกลุ่ม	มี	มี
7.4 การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตอื่นๆ	มี	มี
7.5 เรื่องที่เรียนรู้อื่นๆ		
- การเพิ่มรายได้	มี	มี
- การลดรายจ่าย	มี	มี
- การเก็บออม	มี	มี
- การแปรรูป / เพิ่มมูลค่า	มี	มี
7.6 การเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆในชุมชน	มี	มี

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
8. การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน				
8.1 การลดรายจ่าย	3.31	ปานกลาง	3.57	ค่อนข้างมาก
8.2 การเพิ่มรายได้	3.46	ปานกลาง	3.43	ปานกลาง
8.3 ความโดดเด่นของสินค้าและบริการ	3.15	ปานกลาง	4.14	ค่อนข้างมาก
8.4 การยอมรับของลูกค้า/ผู้บริโภค	3.67	ค่อนข้างมาก	3.71	ค่อนข้างมาก
8.5 ความสำเร็จของแผนและกิจกรรมของวิสาหกิจ	3.17	ปานกลาง	3.86	ค่อนข้างมาก
8.6 การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก	3.93	ค่อนข้างมาก	4.14	ค่อนข้างมาก
8.7 ความพึงพอใจของสมาชิกต่อวิสาหกิจชุมชน	4.07	ค่อนข้างมาก	4.86	มาก
8.8 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากวิสาหกิจชุมชน	3.71	ค่อนข้างมาก	3.14	ปานกลาง

ตารางที่ 5.11 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริการการท่องเที่ยวหลังการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)		บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านที่พัก				
1.1 โครงสร้างบ้านและหลังคา กันฝนเหมาะสม	4.00	ค่อนข้างมาก	4.00	ค่อนข้างมาก
1.2 อากาศถ่ายเทไม่เหม็นอับ	3.77	ค่อนข้างมาก	4.29	ค่อนข้างมาก
1.3 แสงสว่างเพียงพอ	4.29	ค่อนข้างมาก	4.71	มาก
1.4 ที่นอนสะอาดและสบายตาม สภาพชุมชน	3.57	ค่อนข้างมาก	4.86	มาก
1.5 ห้องน้ำและส้วมสะอาด	3.57	ค่อนข้างมาก	4.43	ค่อนข้างมาก
1.6 การกำจัดแมลง/สิ่งรบกวน อยู่เสมอ	3.47	ปานกลาง	3.71	ค่อนข้างมาก
1.7 ภูมิทัศน์ ที่พักร่มรื่นสวยงาม	3.36	ปานกลาง	4.00	ค่อนข้างมาก
1.8 ทัศนียภาพของเจ้าของบ้าน	4.14	ค่อนข้างมาก	4.43	ค่อนข้างมาก
2. ด้านอาหารและโภชนาการ				
2.1 การปรุงอาหาร	3.71	ค่อนข้างมาก	4.00	ค่อนข้างมาก
2.2 ภาชนะใส่อาหารสะอาดและ ปลอดภัย	3.93	ค่อนข้างมาก	4.57	มาก
2.3 สภาพครัวและอุปกรณ์ปรุง อาหารสะอาดไม่มีกลิ่นอับลักษณะ	3.47	ปานกลาง	3.86	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
2.4 วัตถุประสงค์ที่ปรุงอาหารมาจากท้องถิ่น	ใช่	ใช่
2.5 น้ำดื่มที่สะอาด	มี	มี
2.6 ร้านอาหารชุมชน	มี	มี
3. ด้านความปลอดภัย		
3.1 การจัดเวรยาม	มี	มี
3.2 การสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุ	มี	มี
3.3 ความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	มี	มี
3.4 ข้อเสนอแนะที่เตือนด้านความปลอดภัย	มี	มี
3.5 การดูแลและซ่อมแซมที่พิกให้ปลอดภัย	มี	มี
4. ด้านการจัดการ		
4.1 การกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว	มี	มี
4.2 ระบบการจองและลงทะเบียน	มี	มี
4.3 รายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ	มี	มี
4.4 ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเลือก	มี	มี
4.5 ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้จากโฮมสเตย์อย่างเดียว	มี	มี
4.6 การระมัดระวังและป้องกันผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน	มี	มี
4.7 ผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	มี	มี
4.8 ความพร้อมในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว	มี	มี
4.9 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	มี	มี
4.10 ป้ายแสดงรายละเอียดต่างๆ	มี	มี
4.11 การอบรมเรื่องการท่องเที่ยว	มี	มี

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านบุไทร (N=14)	บ้านสุขสมบูรณ์ (N=5)
5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว		
5.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	มี	มี
5.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน	มี	มี
5.3 การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมอื่นในชุมชน	มี	มี
5.4 กิจกรรมต้อนรับตามประเพณีของท้องถิ่น		
กิจกรรมบันเทิง	มี	มี
กิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	มี	มี
6. ด้านสภาพแวดล้อม	มี	มี
6.1 แหล่งท่องเที่ยว	มี	มี
6.2 การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเสมอ	มี	มี
6.3 สถานพยาบาล ไพรศณีย์ ธาราคารที่อยู่ไม่ไกล	มี	มี
6.4 การคงสภาพเดิมของวัฒนธรรม และประเพณีชุมชน	มี	มี
7. ด้านมูลค่าเพิ่ม	มี	มี
7.1 ร้านขายของที่ระลึก	มี	มี
7.2 การผลิตโดยชุมชนและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น	มี	มี
7.3 การเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน	มี	มี
7.4 โอกาสการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ	มี	มี

6.3 การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการแปรรูปอาหาร ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรบ้านจิกสูง และกลุ่มเกาะกา จังหวัดนครนายก ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนามีดังนี้ (ตารางที่ 5.12-13)

6.3.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรบ้านจิกสูง การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการแปรรูปอาหารของกลุ่มบ้านจิกสูง ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 10 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับมากคือสมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 5.00$) มีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.80$) และมีร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 4.60$) และ ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ ตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.90$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมากคือ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 5.00$) และมีความคิดเห็นด้านบวก ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ การมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 3.82$) และตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.80$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ และการคัดเลือกประธานและกรรมการ แต่ไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม 1 ครั้ง/เดือน มีการจัดบันทึกการประชุม แบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ สรรูปและประเมินทบทวนผลงาน นำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน และมีการสร้างขวัญกำลังใจสวัสดิการให้แก่สมาชิก

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง วางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น และความร่วมมือของคนในชุมชน

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิกดังต่อไปนี้ กลุ่มได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม รวมทั้งมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้าแต่ยังไม่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล วิทยูและโทรทัศน์ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด ขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้า และการให้บริการสู่ตลาดมีเพิ่มขึ้น มีตลาดและลูกค้าประจำ มีการบันทึกการขายและการให้บริการระดับตลาดอยู่ในและนอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีคณะกรรมการบริหารกองทุน ผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน และระเบียบข้อบังคับกองทุนมีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีแผนการจัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด มีบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านการเงินของกลุ่ม

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและกิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร รวมทั้งให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน ส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชนกลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการ

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมและการเรียนรู้ในเรื่อง การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เก็บออมโดยสมาชิก และแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งมีการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชน

8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ความพึงพอใจของสมาชิก การยอมรับของลูกค้า และการเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 4.50$) สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้ ความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 4.30$) การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก และประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.10$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 3.80$) และการลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.30$)

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการแปรรูปอาหาร ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านคุณลักษณะของอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณลักษณะของอาหารดังนี้ คุณลักษณะของอาหารกลุ่มอยู่ในระดับมากคือ อาหารมีกลิ่นหอมไม่เหม็นคาวหืนและเหม็นเปรี้ยว ($\bar{X} = 5.00$) สีธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.92$) และรสชาติกลมกล่อม ($\bar{X} = 4.77$) สำหรับคุณลักษณะของอาหารที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ อาหารมีความชื้นเหมาะสม ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนสิ่งแปลกปลอมไม่พบในอาหาร

2) ด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารดังนี้ องค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารอยู่ในระดับมากคือ การสุขาภิบาล บำรุงรักษา การทำความสะอาดมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.62$) สำหรับองค์ประกอบคุณลักษณะในการประกอบอาหารที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์มีความสะอาดเหมาะสมและเพียงพอ กระบวนการผลิตและสุขลักษณะของผู้ประกอบอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$) อาคารที่ผลิตอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.38$) และสถานที่ตั้งของอาคารที่ผลิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.31$)

3) ด้านภาชนะบรรจุอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านภาชนะบรรจุอาหารดังนี้ ภาชนะบรรจุมีความสะอาดเหมาะสม ผนึกเรียบร้อยและป้องกันการปนเปื้อน แต่ยังขาดการระบุน้ำหนักสินค้า

4) ด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้า กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้านี้ เครื่องหมาย/ฉลากสินค้านี้มีชื่อผลิตภัณฑ์ ระบุน้ำหนักสุทธิ ระบุวันเดือน ปี ที่ผลิต และวันหมดอายุ รวมทั้งระบุชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต และตราสินค้า แต่ยังขาดการระบุปริมาณและวัตถุประสงค์อาหาร

5) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ ใช้ภูมิปัญญาในการผลิต มีการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ มีการรับรองมาตรฐานสินค้าและรักษาคุณภาพวัตถุดิบ

6.3.2 กลุ่มบ้านเกาะกา การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งด้านการแปรรูปอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะกา ซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้านของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 7 คน ได้ผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลัก ด้านการแปรรูปอาหาร ได้ผลการประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้

1) กลุ่มและการบริหารกลุ่ม

(1) ด้านสมาชิก พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี ($\bar{X} = 4.43$) มีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 4.29$) และเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.83$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง คือ การตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.00$)

(2) ด้านกรรมการ พบว่ากลุ่มมีความคิดเห็นด้านกรรมการอยู่ในระดับมาก คือ กรรมการมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และให้ความสำคัญและคิดบวก ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสมาชิกอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ มองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.04$) และมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ($\bar{X} = 3.74$)

(3) ด้านการกำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ และมีการคัดเลือกประธานและกรรมการ แต่ยังไม่มีการดำรงตำแหน่ง

(4) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่ากลุ่มมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับไว้อย่างชัดเจน

(5) การบริหารงาน พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผน มีเป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์ มีแผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการประชุมกลุ่ม 1 ครั้ง/เดือน การจัดบันทึกการประชุม แบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ แบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ การสรุปและประเมินทบทวนผลงาน และนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการคือ การสร้างขวัญกำลังใจสวัสดิการแก่สมาชิก

2) เครือข่าย กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายดังต่อไปนี้ กลุ่มได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ และความร่วมมือของคนในชุมชน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มไม่ได้ดำเนินการดังนี้ การประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น แลกเปลี่ยนสินค้า/วัตถุดิบกับกลุ่มอื่น และแลกเปลี่ยนความรู้/ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น

3) การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการศึกษาดูงาน มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม มีการทดลองทำด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม มีผู้รู้/ผู้ชำนาญภายในกลุ่ม และมีการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี สำหรับการได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชนยังไม่ต่อเนื่อง

4) การตลาด กลุ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตลาดดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า การประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน โดยผ่านสื่อบุคคล มีการขายรวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองกับตลาด ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาดเพิ่มขึ้นมีตลาดและลูกค้าประจำ ระดับตลาดอยู่ในและนอกชุมชน มีการติดตามและประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมทั้งปรับปรุงสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่ได้ดำเนินการคือ การประชาสัมพันธ์ภายนอกชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง กำหนดผู้รับผิดชอบด้านการตลาด และบันทึกการขายและการให้บริการ

5) การจัดการเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงิน
ทุนของกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่มมีการระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน มีบัญชีรายรับ-
รายจ่าย ในปีที่ผ่านมาจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้น มีการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลแก่สมาชิก
รวมทั้งมีการสรุปและประเมินผลด้านการเงินทุนของกลุ่ม ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการ
คือ คณะกรรมการบริหารกองทุน ผู้สนับสนุน/ที่ปรึกษากองทุน ระเบียบข้อบังคับกองทุน แผนการ
จัดการเงินทุนในด้านการพัฒนาการผลิต การเรียนรู้ของสมาชิก และการส่งเสริมการตลาด

6) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการ
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และชุมชนดังต่อไปนี้ กลุ่มมีแผนงานและ
กิจกรรมพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร และให้การสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์/ชุมชน ส่วนกิจกรรม
ที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการคือ การจัดสรรรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน

7) กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรม
อื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้ กลุ่มมีกิจกรรมลดรายจ่าย มีการเก็บออมโดยสมาชิก มีการ
แปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต มีการเรียนรู้เรื่องลดรายจ่ายและการแปรรูป/เพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่วน
กิจกรรมที่กลุ่มยังไม่มีดำเนินการคือ กิจกรรมเพิ่มรายได้และการเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ใน
ชุมชน

8) การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ($\bar{X} = 4.52$) และเพิ่ม
รายได้ ($\bar{X} = 4.50$) สำหรับการประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ดังนี้
ความพึงพอใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.31$) การยอมรับของลูกค้า ($\bar{X} = 4.30$) การเพิ่มทักษะความ
สามารถของสมาชิก ($\bar{X} = 4.25$) ความสำเร็จของแผนและกิจกรรม ($\bar{X} = 4.21$) การลดรายจ่าย
($\bar{X} = 4.12$) และความโดดเด่นของสินค้า/บริการ ($\bar{X} = 4.00$)

**การประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะด้านการแปรรูปอาหาร ได้ผลการ
ประเมินหลังการพัฒนา ดังนี้**

1) ด้านคุณลักษณะของอาหารกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้าน
คุณลักษณะของอาหารดังนี้ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของอาหารอยู่ในระดับมากคือ สีธรรมชาติ
($\bar{X} = 5.00$) สำหรับองค์ประกอบคุณลักษณะของอาหารที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ อาหารมีกลิ่น
หอมไม่เหม็นคาว หืน และเหม็นเปรี้ยว ($\bar{X} = 4.29$) มีความชื้นเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) และรสชาติ
กลมกล่อม ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนสิ่งแปลกปลอมไม่พบในอาหาร

2) ด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์
ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารดังนี้ องค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบ
อาหารอยู่ในระดับมากคือ การควบคุมกระบวนการผลิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 5.00$) และเครื่องมือ/
อุปกรณ์มีความสะอาดเหมาะสมเพียงพอ ($\bar{X} = 4.88$) องค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการ
ประกอบอาหารอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ การสุขาภิบาล บำรุงรักษา การทำความสะอาดมีความ

เหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) และสถานที่ตั้งของอาคารที่ผลิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.14$) องค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารอยู่ในระดับปานกลางคือ สุขลักษณะของผู้ประกอบอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.88$) ส่วนองค์ประกอบด้านสุขลักษณะในการประกอบอาหารอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยคืออาคารที่ผลิตอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.25$)

3) ด้านภาชนะบรรจุอาหาร กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านภาชนะบรรจุอาหารดังนี้ ภาชนะบรรจุมีความสะอาดเหมาะสม ผนังเรียบร้อยและป้องกันการปนเปื้อน แต่ยังขาดการระบุน้ำหนักสินค้า

4) ด้านเครื่องหมาย/ฉลากสินค้า กลุ่มมีเครื่องหมาย/ฉลากสินค้าดังนี้ เครื่องหมาย/ฉลากสินค้ามีชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต และตราสินค้า แต่ยังขาดการระบุปริมาณและวัตถุดิบ น้ำหนักสุทธิ วัน เดือน ปี ที่ผลิต และวันหมดอายุ

5) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังนี้ มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ ใช้ภูมิปัญญาในการผลิต มีการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ รักษาคุณภาพวัตถุดิบ

ตารางที่ 5.12 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหลักของวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปอาหารหลังการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)		บ้านเกาะกา (N=7)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. กลุ่มและการบริหารกลุ่ม				
1.1 สมาชิก				
1.1.1 สมาชิกให้ความร่วมมือ/สามัคคี	4.60	มาก	4.43	ค่อนข้างมาก
1.1.2 สมาชิกเป็นคนดี เสียสละ ซื่อสัตย์	5.00	มาก	3.83	ค่อนข้างมาก
1.1.3 สมาชิกมีความขยันหมั่นเพียร	4.80	มาก	4.29	ค่อนข้างมาก
1.1.4 สมาชิกมีความตรงต่อเวลา	3.90	ค่อนข้างมาก	3.00	ปานกลาง
1.2 กรรมการ				
1.2.1 กรรมการมีความซื่อสัตย์โปร่งใส	5.00	มาก	4.53	มาก
1.2.2 กรรมการมองการณ์ไกล	3.82	ค่อนข้างมาก	4.04	ค่อนข้างมาก
1.2.3 กรรมการให้ความสำคัญและมีความคิดเห็นด้านบวก	4.62	มาก	4.53	มาก
1.2.4 กรรมการมีความตรงต่อเวลา	3.80	ค่อนข้างมาก	3.74	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
1.3 กำหนดโครงสร้างและการคัดเลือกกรรมการ		
1.3.1 การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่กรรมการ	มี	มี
1.3.2 การคัดเลือกประธานและกรรมการ	มี	มี
1.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งประธานและกรรมการ	ไม่มี	ไม่มี
1.4 การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ (บันทึกไว้ชัดเจน)	มี	มี
1.5 การบริหารงาน		
1.5.1 การศึกษาข้อมูลกลุ่มและวิเคราะห์เพื่อวางแผน	มี	มี
1.5.2 เป้าหมายทิศทางและวัตถุประสงค์	มี	มี
1.5.3 แผนการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก	มี	มี
1.5.4 การถ่ายทอดแผนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
1.5.5 การดำเนินกิจกรรมตามแผน	มี	มี
1.5.6 การสื่อสาร การประชุมกลุ่ม	มี 1 ครั้ง/เดือน	มี 1 ครั้ง/เดือน
1.5.7 การจัดบันทึกการประชุม	มี	มี
1.5.8 การแบ่งงานให้สมาชิกร่วมกันทำ	มี	มี
1.5.9 การแบ่งปันจัดสรรผลประโยชน์ร่วม	มี	มี
1.5.10 การสรุป ประเมิน ทบทวนผลงาน	มี	มี
1.5.11 การนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข	มี	มี
1.5.12 การสร้างขวัญกำลังใจสวัสดิการแก่สมาชิก	มี	ไม่มี

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
2. เครือข่าย		
2.1 การประสานงานกับหน่วยงานราชการ	มี	มี
2.2 การประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่าย	มี	ไม่มี
2.3 การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	ต่อเนื่อง	ไม่มี
2.4 การวางแผนร่วมกับกลุ่มเครือข่าย	มี	ไม่มี
2.5 กิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่น	มี	ไม่มี
2.6 การแลกเปลี่ยนสินค้า / วัสดุติดกับกลุ่มอื่น	มี	ไม่มี
2.7 การแลกเปลี่ยนความรู้/ ภูมิปัญญากับกลุ่มอื่น	มี	ไม่มี
2.8 การร่วมมือของคนในชุมชน	มี	มี
3. การเรียนรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาสมาชิก		
3.1 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่รัฐ / เอกชน	ต่อเนื่อง	ไม่ต่อเนื่อง
3.2 การศึกษาดูงาน	มี	มี
3.3 แหล่งศึกษาเรียนรู้ในกลุ่ม	มี	มี
3.4 การทดลองทำด้วยตนเอง	มี	มี
3.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาภายในกลุ่ม	มี	มี
3.6 การมีผู้รู้ ผู้ชำนาญในกลุ่ม	มี	มี
3.7 การอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้อง	มี	มี
4. การตลาด		
4.1 แผนการขายและกำหนดแหล่งลูกค้า	มี	มี
4.2 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายในชุมชน	มี	มี
4.3 การประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการภายนอกชุมชน	มี	ไม่มี
4.4 การประชาสัมพันธ์เหมาะสม และต่อเนื่อง	มี	ไม่มี

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
4.5 ช่องทางการประชาสัมพันธ์	สิ่งพิมพ์,บุคคล,วิทยุ,tv	บุคคล
4.6 ผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	มี	ไม่มี
4.7 การขายร่วมกันเป็นกลุ่ม	มี	มี
4.8 อำนาจต่อรองกับตลาด	มี	มี
4.9 ปริมาณการผลิตสินค้าและการให้บริการสู่ตลาด	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
4.10 ตลาด / ลูกค้าประจำ	มี	มี
4.11 บันทึกการขายและการให้บริการ	มี	ไม่มี
4.12 ระดับของตลาด	ในชุมชนและนอกชุมชน	ในและนอกชุมชน
4.13 การติดตาม ประเมินการจำหน่ายสินค้าและบริการ	มี	มี
4.14 การปรับปรุงสินค้าและบริการสม่ำเสมอ	มี	มี
5. การจัดการเงินทุนของกลุ่ม		
5.1 คณะกรรมการบริหารกองทุน	มี	ไม่มี
5.2 ผู้สนับสนุน / ที่ปรึกษากองทุน	มี	ไม่มี
5.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุน	มี	ไม่มี
5.4 การระดมทุนและดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มเงินกองทุน	มี	มี
5.5 แผนการจัดการเงินทุน		
- ด้านการพัฒนาการผลิต	มี	ไม่มี
- ด้านการเรียนรู้ของสมาชิก	มี	ไม่มี
- ด้านการส่งเสริมการตลาด	มี (ไม่ชัดเจน)	ไม่มี
5.6 การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย	มี	มี
5.7 จำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมา	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
5.8 การตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลการเงินแก่สมาชิก	มี	มี
5.9 การสรุปและประเมินผลด้านเงินทุนกลุ่ม	มี	มี
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและชุมชน		
6.1 แผนงานการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรฯ	มี	มี

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
6.2 การดำเนินกิจกรรมด้าน ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.3 การดำเนินงานไม่ทำลาย ทรัพยากรฯ	มี	มี
6.4 การให้การสนับสนุนต่องาน สาธารณประโยชน์ / งานชุมชน	มี	มี
6.5 การจัดสรรรายได้เพื่อสร้าง สวัสดิการชุมชน	ไม่มี	มี
7. กิจกรรมอื่นๆ ของวิสาหกิจชุมชน		
7.1 กิจกรรมการเพิ่มรายได้	มี	ไม่มี
7.2 กิจกรรมการลดรายจ่าย	มี	มี
7.3 การเก็บออมของสมาชิกโดย กลุ่ม	มี	มี
7.4 การแปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์อื่นๆ	มี	มี
7.5 เรื่องที่เรียนรู้อื่นๆ		
- การเพิ่มรายได้	มี	มี
- การลดรายจ่าย	มี	มี
- การเก็บออม	มี	มี
- การแปรรูป / เพิ่มมูลค่า	มี	มี
7.6 การเชื่อมโยงวิสาหกิจต่างๆ ใน ชุมชน	มี	ไม่มี

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)		บ้านเกาะกา (N=7)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
8. การประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงาน				
8.1 การลดรายจ่าย	3.30	ค่อนข้างมาก	4.12	ค่อนข้างมาก
8.2 การเพิ่มรายได้	4.50	มาก	4.50	มาก
8.3 ความโดดเด่นของสินค้าและบริการ	4.30	ค่อนข้างมาก	4.00	ค่อนข้างมาก
8.4 การยอมรับของลูกค้า/ ผู้บริโภค	4.50	มาก	4.30	ค่อนข้างมาก
8.5 ความสำเร็จของแผนและกิจกรรมของวิสาหกิจ	3.80	ค่อนข้างมาก	4.21	ค่อนข้างมาก
8.6 การเพิ่มทักษะความสามารถของสมาชิก	4.10	มาก	4.25	ค่อนข้างมาก
8.7 ความพึงพอใจของสมาชิกต่อวิสาหกิจชุมชน	4.50	มาก	4.31	ค่อนข้างมาก
8.8 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากวิสาหกิจชุมชน	4.10	ค่อนข้างมาก	4.52	มาก

ตารางที่ 5.13 ผลการประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งเฉพาะของวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปอาหารหลังการพัฒนา

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)		บ้านเกาะกา (N=7)	
	เฉลี่ย	ความหมาย	เฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านคุณลักษณะที่ต้องการ				
1.1 สืบตามธรรมชาติ	4.92	มาก	5.00	มาก
1.2 กลิ่นหอมไม่เหม็นคาวหืนและเหม็นเปรี้ยว	5.00	มาก	4.29	ค่อนข้างมาก
1.3 รสชาติกลมกล่อม	4.77	มาก	4.14	ค่อนข้างมาก
1.4 ความชื้นเหมาะสม	3.77	ค่อนข้างมาก	4.15	ค่อนข้างมาก
1.5 สิ่งแปลกปลอม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
2. ด้านสุขลักษณะ				
2.1 สถานที่ตั้งของอาคารที่ผลิตเหมาะสม	4.31	ค่อนข้างมาก	4.14	ค่อนข้างมาก
2.2 อาคารที่ผลิตออกแบบสะอาดเหมาะสม	4.38	ค่อนข้างมาก	2.25	ค่อนข้างน้อย
2.3 เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์สะอาดเหมาะสมเพียงพอ	4.46	ค่อนข้างมาก	4.88	มาก
2.4 การควบคุมกระบวนการผลิตเหมาะสม	4.46	ค่อนข้างมาก	5.00	มาก
2.5 การสุขาภิบาล บำรุงรักษา การทำความสะอาดเหมาะสม	4.62	มาก	4.15	ค่อนข้างมาก
2.6 สุขลักษณะผู้ปฏิบัติงานเหมาะสม	4.46	ค่อนข้างมาก	2.08	ปานกลาง

ตารางที่ 5.13 (ต่อ)

ประเด็นองค์ประกอบตัวชี้วัด	บ้านจิกสูง (N=10)	บ้านเกาะกา (N=7)
3. ด้านการบรรจุ		
3.1 ภาชนะบรรจุสะอาด ฝาปิด เรียบร้อย ป้องกันการปนเปื้อน	เหมาะสม	เหมาะสม
3.2 น้ำหนักสินค้าเป็นไปตามที่ระบุ	ไม่มี	ไม่มี
4. ด้านเครื่องหมาย/ฉลาก		
4.1 ชื่อผลิตภัณฑ์	มี	มี
4.2 การระบุปริมาณและชนิดวัตถุ เจือปนอาหาร	ไม่มี	ไม่มี
4.3 การระบุน้ำหนักสุทธิ	มี	ไม่มี
4.4 การระบุวัน เดือน ปีที่ผลิต และหมดอายุ	มี	ไม่มี
4.5 การระบุชื่อผู้ผลิต/สถานที่/ ตราสินค้า	มี	มี
5. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์		
5.1 การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่	มี	มี
5.2 การใช้ภูมิปัญญาในการผลิต	มี	มี
5.3 การตรวจสอบคุณภาพ	มี	มี
5.4 การรับรองมาตรฐานสินค้า	มี	ไม่มี
5.5 การรักษาคุณภาพวัตถุดิบ	มี	มี